

Rådmannens forslag

5 Oppvekst og levekår

Leve HELE LIVET

Stavanger kommune har som mål at flest mulig har et aktivt liv og klarer seg selv lengst mulig. Vi kaller det Leve HELE LIVET

Kvalitet i barnehagen

Stavangerbarnehagens felles kvalitetsplattform er et viktig virkemiddel for å styrke kvaliteten i barnehagene og redusere kvalitetsvariasjoner mellom barnehager.

Stavangerskolen

Skolen skal gi alle barn gode grunnleggende kompetanser, tro på sine egne evner og håp for framtiden. Dette skal være grunnlaget for videre liv, læring og virke. Samtidig er medborgerkompetanse og sosialt medansvar løftet fram som et overordnet utviklingsområde i både skole og SFO.

5.1 Innledning

5.2 Barnehage

5.3 Skole

5.4 Barn og unge

5.5 Levekår

5.6 Samfunnsmedisin

Aktivitetsnivået innen Oppvekst og levekår må tilpasses reduserte økonomiske rammer. Dette medfører reduserte driftsrammer for de fleste virksomhetene. Det er viktig å ivareta folkehelseperspektivet. Tjenestene skal rettes inn mot tidlig innsats, forebygging og egenmestring for å gi både bedre og billigere tjenester. For å møte utfordringene innen eldreomsorgen og bidra til at innbyggerne klarer seg selv lengst mulig, skal Leve HELE LIVET-satsingen innen levekårsområdet ytterligere styrkes.

5.1 Innledning

Tilpasning, konsolidering og utvikling

Stavanger kommune leverer gode velferdstjenester til sine innbyggere. Det er imidlertid nødvendig å dempe forventningene til økte tjenestestandarder. Det er ikke mulig å innfri stadig større forventninger om høy standard og mangfold i tjenestetilbudet. I perioden prioriteres kjerneoppgavene og disse må omstilles i samsvar med endrede behov og oppdatert fagkunnskap.

Lavere befolkningstilvekst de første årene gir mindre utbyggingspress på barnehager. Helse- og omsorgstjenestene til de eldre bør de nærmeste årene tilpasses mindre årskull av de eldste eldre.

Endringer i tjenestene som er begrunnet med forebygging, rehabilitering eller effektivisering prioriteres. Det er viktig å ivareta folkehelseperspektivet og bygge videre på tidlig innsats som prinsipp, både overfor de yngste og de eldste. Gode kjernetjenester innen barnehage og skole er et ledd i forebygging og tidlig innsats.

De største utfordringene er innen levekårsområdet. Videreutviklingen av prosjektet *Leve HELE LIVET* står særlig sentralt sammen med en rekke andre omstillingstiltak der hensikten er å ha oppmerksomhet på brukerperspektivet samtidig som det danner grunnlag for effektivitet i tjenesteproduksjonen.

Barnehage

Stavanger kommune har full barnehagedekning etter barnehagelovens definisjon. Rådmannen arbeider kontinuerlig med å finne balansen mellom antall tilgjengelige barnehageplasser og antall barn med rett til plass. Ved ledig kapasitet i forhold til det dimensjonerte antall plasser, tildeles barn uten lovfestet rett barnehageplass i supplerende opptak gjennom året. Rådmannen forventer en aktivitetsnedgang på barnehageområdet kommende år på grunn av nedgang i antall innbyggere 0-5 år i kommunen.

Barnehageutbygging, kapasitet og behov må ses i et lenger tidsperspektiv enn planperioden. For å kunne dimensjonere antall barnehageplasser i forhold til behovet, både i byen samlet og i fordelingen mellom bydelene, blir barnehagebruksplanen jevnlig rullert.

I planperioden foreslår rådmannen å videreføre satsing for å opprettholde og videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet. Lovfestet rett til barnehageplass og retten til spesialpedagogisk hjelp blir ivaretatt. Tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, barnevern, PPT, fysio- og ergoterapi samt helsestasjonstjenesten for å sikre *Rett hjelp tidlig* videreføres. Allerede vedtatte organisatoriske tilpasninger og effektivisering av kvaliteten på området styrket barnehagetilbud fortsetter.

Barnehagepersonalets kompetanse er en av nøkkelfaktorene for å opprettholde og videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet. Rammene til kompetanseutviklingstiltak foreslås økt i 2016. Tiltakene er knyttet til satsingsområdene i Stavangerbarnehagen og kvalitetsplanen *Stadig bedre*, og omfatter alle ansatte i barnehagen.

Kvalitet på barnehagetilbudet henger også nøye sammen med tilstrekkelig antall pedagogiske ledere med godkjent utdanning. Å rekruttere og beholde pedagogiske ledere har fortsatt høy grad av oppmerksomhet.

For å gjennomføre ønsket satsing innenfor gjeldende økonomiske rammer, er det foretatt omstillinger av driften i 2015, med helårseffekt i 2016. I tillegg foreslås Smiodden barnepark avviklet. Barneparken er ikke definert som et ordinært barnehagetilbud etter barnehageloven, og er heller ikke en lovpålagt oppgave.

Skole

Skolen skal gi alle barn gode grunnleggende kompetanser, tro på sine egne evner og håp for fremtiden. Dette skal være grunnlaget for videre liv, læring og virke. Også innenfor knappere økonomiske rammer må opplæringen gi elevene den kompetansen den enkelte og samfunnet vil trenge i fremtiden.

For å tilpasse driften til de økonomiske rammene, foreslås det reduksjoner i det samlede budsjettet på grunnskoleområdet. Rådmannen mener likevel det er rom for ambisiøse mål for kvaliteten i opplæringen. Nye kvalitetsplaner for skole og SFO skal implementeres i perioden. Medborgerkompetanse og sosialt medansvar er løftet fram som et overordnet utviklingsområde i disse planene. Både Kulturskolen, Johannes læringscenter og PPT vil prioritere å opprettholde høy kvalitet på tjenestene de leverer, også innenfor strammere økonomiske rammer.

Viktige strategier for utvikling av Stavangerskolen er tidlig innsats, tilpasset opplæring og inkludering. I skolen legges det vekt på systematisk og god kartlegging fra første dag. Videre prioriteres analyse og oppfølging av det enkelte barns læringsresultater. Styrkingstiltak skal settes inn tidlig og være intensive, slik at barn kommer raskt videre i sin læring og utvikling.

Et kjennetegn ved læring er at den skjer i et fellesskap, og et viktig mål for læringen er å kunne fungere i dette fellesskapet. Individuell tilpasning og tilrettelegging skal forenes med inkludering i opplæringen. Å mestre dette krever høy fagkompetanse hos de ansatte, gode holdninger og vilje til å inkludere. Kompetanseutvikling for lærere og skoleledere vil fortsatt være viktig for å kunne møte de utfordringene skolene står overfor.

Barn og unge

Formannskapet vedtok i 2015 tiltaksplanen *Barn vil være med!* for inkludering av barn som lever i familier med lav inntekt i Stavanger. Planen gjelder for perioden 2015-2018. Målet er å gi barna bedre muligheter til å delta og bidra i fellesskapet på lik linje med andre barn.

Gode og inkluderende barnehager, skoler og fritidstilbud er spesielt viktig for barn i familier med lavinntekt. Kompenserende tiltak, som kan bidra til å senke terskler for deltakelse for denne gruppen barn, vil være et supplement og en støtte til de ordinære tilbudene. Arbeidet med å gjennomføre tiltakene i planen, som er å gi barna en mest mulig forutsigbar bosituasjon, anledning til å gå i barnehage og SFO, gi støtte i skolearbeidet samt mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, vil bli prioritert i planperioden.

Strategiplanen *Sunn mat i Stavanger* legger føringer for arbeidet med å spre informasjon og øke kompetansen om kosthold og ernæring for barn og unge. Emmaus og Solvang barnehage og Storhaug, Tasta og Gosen skole har påtatt seg oppgaven å være ressursbarnehager og pilotskoler for arbeidet med sunn mat i kommunen. Målet er å inspirere og motivere andre barnehager og skoler til å servere sunn mat til barn og unge, og spre informasjon til både ansatte og foreldre om sunn mat.

Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid vil fortsatt være sentralt i arbeidet med barn og unge. Prosjektet *På hjemmebane* er et tidlig innsats-prosjekt som har som mål å gi støtte og oppfølging til foreldre med rusrelaterte problemer og deres barn fra fødsel til skolestart.

Prosjektet *Ytelsessjokk* til ungdom med begynnende rusproblem er også et tidlig innsats- og tverrfaglig prosjekt. Målet er å hjelpe ungdommene til å endre problematisk rusatferd tidligst mulig. Metoden er å gi ungdommene en mest mulig fleksibel og tett tverrfaglig oppfølging i en avgrenset periode. Prosjektet er finansiert av statlige tilskuddsmidler som er brukt til å styrke bemanningen med en stilling på hvert helse- og sosialkontor.

Frivillighet i Stavanger, strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune, ble vedtatt i bystyret i april 2015. Arbeidet med å legge til rette for en livskraftig frivillig sektor med gode og forutsigbare vilkår vil fortsette i planperioden.

Levekår

Hovedutfordringen innen levekårsområdet er å gi helse-, sosial- og omsorgstjenester av god kvalitet innenfor strammere økonomiske rammer og samtidig ivareta nye og udekkede behov.

- Stigende arbeidsledighet i regionen kan føre til at flere blir avhengig av økonomisk bistand til bolig og livsopphold. Økende ungdomsledighet må møtes med aktive tiltak.
- Flyktningestrømmen fra Syria og den generelle flyktningssituasjonen i verden fører til en betydelig vekst i antall flyktninger som skal bosettes i kommunen. Kapasiteten i mottaksapparatet må trappes betydelig opp kommende år for å håndtere denne utfordringen.
- Det er fremdeles venteliste på plass i bofellesskap, særlig bofellesskap for personer med utviklingshemning og med psykiske lidelser. Det er viktig at utbyggingsplanene for bofellesskap for disse gruppene gjennomføres.
- Antall vanskeligstilte boligsøkere er lavere enn tidligere, men fortsatt høyt. En trygg bosituasjon er et viktig fundament for både voksne og barn. Barnefamilieene prioriteres i boligtildelingen.
- Samhandlingsreformen fører fremdeles til økt press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene og overføring av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunene.

Sammenliknet med de andre storbyene har Stavanger kommune høy dekningsgrad og ressursbruk på de samlede helse- og omsorgstjenestene. Det er særlig institusjonsdekningen og kostnadene til bofellesskap og avlastning for utviklingshemmede som ligger vesentlig høyere enn i de andre storbyene. Politiske prioriteringer og en god kommuneøkonomi har gjort dette mulig. I en situasjon med trangere økonomi gir den relativt høye dekningsgraden og ressursbruken bedre utgangspunkt for omstilling.

For å møte utfordringene innen eldreomsorgen og bidra til at innbyggerne klarer seg selv lengst mulig, har Stavanger kommune siden 2013 brukt mye ressurser på satsingen *Leve HELE LIVET*. Tidlig innsats, forebygging og rehabilitering skal gi bedre tjenester, mer selvhjulpne brukere og utsette mer omfattende hjelpebehov. Profilen til de hjemmebaserte tjenestene skal endres med vekt på hverdagsrehabilitering til nye brukere og brukere med økt funksjonstap, og hverdagsmestring for alle mottakere av hjemmebaserte tjenester.

Utviklingsarbeidet er krevende og omfatter mange virksomheter. Resurser skal omprioriteres, fra institusjonstjenester til hjemmebaserte tjenester, og fra hjelpetjenester til rehabilitering og selvhjelp. Helse- og sosialkontorene sine behovsvurderinger og tjenestevedtak, og de hjemmebaserte tjenestenes utførelse, må gjennomsyres av ideene i *Leve HELE LIVET*-satsingen. Sammen må de blant annet sørge for raske revurderinger og nedtrapping av hjelp når hjelpebehovet avtar. Omstillingene følges opp med målrettet styringsinformasjon som kan nyttes til å evaluere og justere omstillingstiltakene som settes i gang.

Det er viktig at kommunen innretter tjenestene for å møte veksten i antall eldre som kommer etter 2020. Med velstandsøkningen har de eldre stadig bedre helse og bedre tilrettelagt bolig. Bedre personlig økonomi

og tilgang til hjelpemidler gir større muligheter for å klare seg selv i egen bolig. Det er viktig at kommunens tjenester understøtter viljen og evnen til egenmestring og egenomsorg og dette skjer best utenfor institusjon.

Helhetlig plan for helse-, sosial- og omsorgstjenester skal utarbeides og legges fram i løpet av 2016. Planen skal trekke opp linjene for fremtidens tjenestetilbud. En egen plan, *Omsorgsbygg 2030*, skal også utarbeides i 2016 og legge rammene for utbygging av sykehjem og bofellesskap.

Med bakgrunn i høy institusjonsdekning og nedgang i antall eldste eldre mener rådmannen det er forsvarlig og foreslå å legge ned Vålandstunet sykehjem med korttidsplasser, trygghetsavdeling og dagsenterplasser i løpet av 2016, før Lervig sykehjem er i drift fra 2018. Planene har vært at eldre sykehjem skulle avvikles når Lervig sykehjem tas i bruk. Avvikling medfører at terskelen for å få plass på sykehjem vil heves, og innsatsen til hjemmebaserte tjenester må økes noe. Vålandstunet sykehjem har 32 korttidsplasser. For å oppnå målsetningen om at flere brukere kan bo hjemme lenger vil rådmannen som et ledd i avviklingen vurdere å omgjøre noen langtidsplasser på andre sykehjem til korttidsplasser.

Den gjeldende finansieringsmodellen har hatt en utilsiktet kostnadsdrivende effekt. Det relativt høye kostnadsnivået Stavanger har for bofellesskap og avlastning, skal følges opp i 2016 gjennom endring av finansieringsmodellen for bofellesskapene, endret virksomhetsorganisering av bofellesskapene, samt moderat reduksjon i avlastningskapasiteten.

En egen bydekkende boligsosial virksomhet skal etableres i 2016. Dette skal gi bedre koordinering av tildeling av boliger og støtteordninger innen boligfeltet. Ressurser som i dag er spredt på flere virksomheter, blir samlet i en enhet. Lokalisering av den nye virksomheten er ennå ikke avklart.

Boligsosialt velferdsprogram videreføres, og anskaffelser av kommunale boliger er der et satsingsområde. Boligmarkedet er imidlertid endret det siste året. Det er nå enklere å skaffe boliger på det private utleiemarkedet og prisene ved boligkjøp er lavere. Dette vil kunne bidra positivt i arbeidet med å skaffe boliger til vanskeligstilte.

Samfunnsmedisinsk stab

Stavanger kommune har et *sørge-for-ansvar* for nødvendige helsetjenester for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i Stavanger kommune. Dette ansvaret innebærer blant annet dimensjonering og kvalitetssikring av legetjenesten.

Det har vært en utfordring å sikre tilstrekkelig kapasitet hos fastlegene slik at kommunen kan ivareta innbyggernes behov for legetjenester. Stavanger kommune jobber kontinuerlig med å rekruttere kvalifiserte fastleger. Samtidig videreføres arbeidet knyttet til kvalitetsutvikling av tjenesten.

Ny akuttmedisinforskrift stiller tydeligere krav til kompetanse hos legevaktpersonell, i tillegg til et skjerpet krav om utrykningsplikt ved akutte hendelser. Det er ventet en veileder som vil konkretisere de nye kravene og eventuelle kostnader.

Gjennom samhandlingsreformen og folkehelseloven har kommunen fått et større ansvar for å legge til rette for et fremtidsrettet folkehelsearbeid på tvers av kommunens organisasjon, i tillegg til mer forebyggende arbeid innenfor helse- og omsorgstjenestene. Stavanger kommune synliggjør dette ansvaret i [Strategiplan for folkehelsearbeidet 2013-2029](http://www.stavanger.kommune.no/PageFiles/3248/Strategiplan_folkehelse_2013-2029.pdf) (http://www.stavanger.kommune.no/PageFiles/3248/Strategiplan_folkehelse_2013-2029.pdf).

Barnehage

Tjenestebeskrivelse

Barnehagene gir et pedagogisk tilbud til barn i alderen 1–5 år. Kommunen har plikt til å tilby alle barn med lovfestet rett en barnehageplass, jf. barnehageloven § 12a. Per september 2015 har 7619 barn plass i barnehage, i hovedsak ordinære heldagsplasser. I tillegg har kommunen spesielt tilrettelagte avdelinger for barn med store funksjonsvansker (STA-avdelinger), innføringsbarnehage ved Johannes læringscenter og åpne barnehager.

Kommunen har full barnehagedekning etter departementets definisjon. *Barnehagebruksplanen*, som blant annet viser kommunens samlede kapasitet på barnehageområdet sett opp mot framtidig behov for plasser, er styrende for aktivitetsnivået på barnehageområdet. Planen er også styrende for arbeidet med å oppnå en bedre fordeling av plassene i de enkelte bydelene, videre utbygging, rehabilitering og eventuell sanering av uegnede bygg.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Dimensjonering

Antall barnehageplasser skal dimensjoneres slik at alle barn med rett får plass. I statsbudsjettet er det avsatt midler til økt fleksibilitet i barnehageopptaket, for å kunne gi tilbud om barnehageplass til flere barn gjennom året. Rådmannen foreslår å utvide antall barnehageplasser ved å arealdimensjonere flere plasser i sentrumsnære barnehager. Dette må gjøres parallelt med tilpasning i forhold til forventet aktivitetsnedgang, og kan medføre behov for organisatoriske tilpasninger.

Opprettholde og videreutvikle kvaliteten – kompetanseutvikling

Rådmannen foreslår å opprettholde og videreutvikle kvaliteten på det ordinære barnehagetilbudet, på styrket barnehagetilbud til barn med rett til spesialpedagogisk hjelp, og på tiltak rettet mot flerspråklige barn. Prioritering av tidlig innsats og forebyggende tiltak blir videreført.

Arbeid med revidering av barnehageloven er i gang, og Kunnskapsdepartementet tar videre sikte på å vedta ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver i 2017. Disse endringene kan få betydning for hvilke oppgaver rådmannen vil prioritere i løpet av planperioden.

Stavangerbarnehagen – en felles kvalitetsplattform

Den felles kvalitetsplattformen for alle barnehagene i Stavanger innebærer at alle barnehageansatte skal ha basiskompetanse innen fire kvalitetssøyler; språkkompetanse, relasjonskompetanse, interkulturell kompetanse og kompetanse om tidlig innsats. Rådmannen foreslår å prioritere videreutvikling av Stavangerbarnehagen med vekt på kvalitet i alle ledd i barnehagen. Personalets pedagogiske kompetanse er en av de viktigste kvalitetsfaktorene for innholdet i barnehagen. Stavangerbarnehagens felles kvalitetsplattform er et viktig virkemiddel for å styrke kvaliteten i barnehagene, og redusere kvalitetsvariasjoner mellom barnehager.

Kvaliteten på innholdet i barnehagen er nært knyttet til det samlede personalets kompetanse, både i form av økt formell utdanning og økt kompetanse gjennom ulike etter- og videreutdanningstiltak. Rådmannen prioriterer tiltakene i tråd med satsing i henhold til Stavangerbarnehagens fire kvalitetssøyler: språkkompetanse, relasjonskompetanse, interkulturell kompetanse og kompetanse på tidlig innsats. Tiltakene er også i tråd med satsingsområdene i kvalitetsplanen *Stadig bedre*. Tiltakene omfatter alle grupper ansatte. For å opprettholde og styrke den faglige kvaliteten i barnehagene, prioriterer rådmannen å styrke rammen for kompetanseutviklingstiltak med kr 1 mill. 2016 og ytterligere kr 1 mill. i 2017.

Stavanger kommune har en stor andel flerspråklige barn i barnehage. Av alle barn med barnehageplass per 2014 var 17,6 % flerspråklige (KOSTRA). Det har vært en jevn økning i andelen siden 2010, hvor andelen var på 10,8 %. Til sammenlikning har om lag 20 % av byens befolkning innvanderbakgrunn. Utfordringen er å gi disse barna et likeverdig barnehagetilbud uavhengig av den enkelte barnehages kompetanse. Interkulturell kompetanse er et prioritert område for kompetanseutviklingstiltak i 2016.

Rekruttere og beholde barnehagelærere

Andelen pedagogiske ledere med godkjent utdanning i henhold til krav i barnehageloven har hatt en positiv utvikling de siste årene. Målet på 100 % er innen rekkevidde. Andelen pedagogiske ledere og styrelere med godkjent utdanning har økt fra 83,4 % i 2010 til 91,2 % i 2014. Rådmannen vil videreføre tiltak for å rekruttere og beholde pedagogiske ledere.

Tilpasning av aktivitetsnivå til reduserte rammer

Styrket barnehagetilbud

Kostnadsnivået for styrket barnehagetilbud er betydelig høyere i Stavanger kommune enn i øvrige ASSS-kommuner. Rådmannen prioriterer arbeidet med organisatoriske tilpasninger og effektivisering av driften av styrket barnehagetilbud. Tilpasning og effektivisering omfatter tjenestene ved Ressurssenteret og øvrige tiltak innen kommunens styrkede barnehagetilbud.

Smiodden barnepark

Rådmannen foreslår å utvikle Smiodden barnepark fra høsten 2016. Barneparken ligger i Madla bydel og gir et utendørs leketilbud for 20 barn i alderen 2-5 år, omtrent 20 timer per uke. Barneparken er ikke definert som et ordinært barnehagetilbud etter barnehageloven, og er heller ikke en lovpålagt oppgave. Ut fra faglige hensyn vurderer rådmannen at barnehage er et kvalitativt bedre tilbud, og dermed bør prioriteres når det økonomiske handlingsrommet er redusert.

Endring i moderasjonsordningen foreldrebetaling

Moderasjonsordning for foreldrebetaling ble i 1. tertial i 2015 justert til et nivå som er mer tilpasset nasjonale moderasjonssatser. Det betyr at ingen familier skal betale mer enn seks prosent av husstandens samlede kapital- og personinntekt for en barnehageplass i ett år, oppad begrenset av gjeldende makspris. Familier med lavere inntekt enn kr 473 000 (5,3 G) i samlet inntekt har rett på inntekstmoderasjon.

Familier med samlet inntekt under kr 417 000 (4,63 G) har i tillegg rett på gratis kjernetid og betaler maks tre prosent av husstandens samlede kapital- og personinntekt i foreldrebetaling. Familier med samlet inntekt under kr 180 136 (2 G) har fritak fra foreldrebetaling.

De vedtatte endringene utgjør en tilnærming til nasjonalt nivå og en innstramming av inntekstmoderasjonen i Stavanger kommune. Likefult er moderasjonsordningene i Stavanger kommune fortsatt noe gunstigere for brukerne enn loven krever. Stavanger kommune tilbyr friplass til barn i familier med inntekt under 2G. I tillegg gir Stavanger gratis kjernetid til alle barn i lavinntektsfamilier, ikke bare til fire- og femåringer.

Linjenr	Netto budsjettramme for Barnehage 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	1 078 327	1 078 327	1 078 327	1 078 327
Endringer:					
84	Kompetanseheving	1 000	2 000	2 000	2 000
85	Tilskudd private barnehager, effekt av ny beregningsmetode	-7 800	-11 150	-15 400	-16 260
86	Styrket barnehagetilbud, helårseffekt av overføring til Ressurscenter for styrket barnehagetilbud	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
87	Ledelsesstruktur, administrasjons- og kjøkkenassistentressurs, helårseffekt av rammereduksjon	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
88	Tiltak for flerspråklige barn, helårseffekt av rammereduksjon	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
89	Moderasjonsordning, helårseffekt av justering	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
90	Spesielt tilrettelagte avdelinger (STA), helårseffekt ved avvikling av to avdelinger	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800
91	Auglend barnehage for hørselshemmede, helårseffekt av kapasitetsreduksjon	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
92	Smiodden barnepark, avvikles	-300	-1 000	-1 000	-1 000
93	Økt lisenskostnad for programvaren Hypernet	200	200	200	200
94	Økt foreldrebetaling for opphold i barnehage	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
95	Nedgang i barnetall i aldersgruppen ett til fem år	-7 400	-7 400	-7 400	-7 400
96	Fleksibelt opptak	3 700	3 700	3 700	3 700
97	Effektiviseringskrav	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
98	Omstilling 2018	-	-	-10 000	-10 000
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		1 039 527	1 036 477	1 022 227	1 021 367

Tabell 5.1 Netto driftsramme for Barnehage 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad, samt tekniske overføringer av sekkeposter fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet.

Ressurscenteret for styrket barnehagetilbud

Tjenestebeskrivelse

Ressurscenteret for styrket barnehagetilbud gir spesialpedagogisk hjelp og oppfølgingstimer til private og kommunale barnehager i Stavanger ut fra enkeltvedtak etter opplæringsloven § 5-7 og § 2-6, samt barnehageloven § 13. Barn som ikke har begynt i barnehagen eller som i perioder er borte fra barnehagen, kan motta spesialpedagogisk hjelp i hjemmet eller i gruppe på Ressurscenteret.

Antall barn i barnehagene som mottar et styrket barnehagetilbud økte fra 522 i 2013 til 616 i 2014. Per september 2015 er det 347 barn som får et slikt tilbud, og det antas å øke med 100-150 barn ved

utgangen av barnehageåret 2015/2016. Tallene viser at det i september 2015 er en nedgang i antall barn som får et styrket barnehagetilbud sammenlignet med tallene for september 2014.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Effektiv utnyttelse av ressursene

Rådmannen har som mål å opprettholde og videreutvikle senterets primærtjeneste, som er å gi spesialpedagogisk hjelp til de barna som etter sakkyndig vurdering og enkeltvedtak har rett på det.

For å nå målet med reduserte budsjетtrammer, prioriterer rådmannen å videreføre arbeidet med organisatoriske tilpasninger, effektivisering av driften og satsingen på et robust fagmiljø.

Tilpasning og effektivisering ses i sammenheng med effektivisering av de øvrige tiltakene innen styrket barnehagetilbud.

Linjenr	Netto budsjетtramme for Ressurssenteret for styrket barnehagetilbud 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjетtramme 2015	66 384	66 384	66 384	66 384
Endringer:					
117	Styrket barnehagetilbud, helårseffekt av effektivisering	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100
Korrigert netto budsjетtrammer 2016-2019		62 284	62 284	62 284	62 284

Tabell 5.2 Netto driftsramme for Ressurssenteret for styrket barnehagetilbud 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjетtrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

5.3 Skole

Skole og SFO

Tjenestebeskrivelse

Grunnskolen i Stavanger gir opplæringstilbud til alle barn og unge som er bosatt i kommunen. Opplæringen tilpasses evner og forutsetninger hos den enkelte, og skolen samarbeider med foreldrene om elevenes læring. Elever som ikke har, eller kan få, tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett på spesialundervisning. Elever som ikke kan tilstrekkelig norsk til å følge den ordinære opplæringen har rett til særskilt språkopplæring. Skolefritidsordningen (SFO) er et fritidstilbud før og etter skoletid for elever på 1.-4. trinn og for funksjonshemmede elever opp til 16 år.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tilpasning til redusert ramme

For å tilpasse virksomheten til reduserte økonomiske rammer, må aktivitetsnivået justeres ned, både i ordinær opplæring og i spesialundervisning. Skolene vil måtte håndtere vekst i elevtallet innenfor allerede eksisterende rammer. Sammenlignet med de andre storbykommunene i ASSS-samarbeidet vil Stavanger fremdeles være blant storbyene som har høyest netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev.

Prisene i skolefritidsordningen foreslås økt med 2,7 % fra 1. august 2016, tilsvarende anslått kostnadsvekst i kommunesektoren (deflator) i 2016. Selv om skolene vil få en utfordring med å tilpasse og omstille virksomheten til reduserte rammer, mener rådmannen det er rom for å sette ambisiøse mål for kvaliteten i skole og SFO.

Videreutvikle kvaliteten i skole og SFO

Nye kvalitetsplaner for skole og SFO skal implementeres i handlingsplanperioden. I de nye planene videreføres satsingen på å utvikle elevenes lesekompetanse og matematiske kompetanse. Samtidig er medborgerkompetanse og sosialt medansvar løftet fram som et overordnet utviklingsområde i både skole og SFO. Når elevene går ut av Stavangerskolen, skal de kunne anvende sin kompetanse gjennom å delta aktivt i samhandling med andre i klassen, på skolen og i samfunnet. Elevene skal kunne lytte til andre, være i dialog, yte noe for andre og medvirke til et godt fellesskap.

Elevenes læringsmiljø – tiltak for å forebygge og håndtere mobbing

Stavangerskolen skal ha et godt og inkluderende skolemiljø som bidrar til å fremme elevenes helse, trivsel og læring. Skolene må arbeide systematisk for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og annen trakassering. Rådmannen vil fortsette å følge opp skolene i arbeidet med å utvikle et godt læringsmiljø for alle elever. Det vil bli organisert en kursrekke som både skal heve kompetansen i å observere og forstå sosiale samspill mellom elever, og styrke den rent forvaltningsmessige kunnskapen om hvordan saker som omhandler elevers psykososiale skolemiljø bør håndteres.

Realfagssatsing – økt timetall i naturfag på 5.-7. trinn

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2016 foreslått å bevilge midler til å øke timetallet i naturfag. Det foreslås én time mer i uken på 5.-7. trinn fra høsten 2016. Forslaget er et ledd i regjeringens satsing på realfag. Dersom forslaget blir vedtatt, vil midler til å finansiere timetallsøkningen bli lagt inn i rammetilskuddet til kommunene. For Stavanger kommune vil økningen utgjøre om lag kr 2,2 mill. i 2016 og kr 4,3 mill. resten av planperioden.

Ungdomstrinn i utvikling

Alle ungdomsskolene deltar i den nasjonale satsingen Ungdomstrinn i utvikling. Satsingen skal bidra både til økt motivasjon og læringsutbytte i alle fag, bedret klasseledelse og til å heve nivået i regning, lesing og skriving for alle elever, også for de faglig sterke. Elevene skal merke satsingen i klasserommet gjennom mer varierte og praktiske arbeidsmåter, og større vekt på utvikling av lese-, skrive- og regneferdigheter i alle fag.

Satsingen på ungdomstrinnet innebærer at skolene i tre semestre får støtte fra Universitetet i Stavanger til et utviklingsarbeid som skal skje på skolen og involvere alle skolens ansatte.

Styrke samarbeidet med arbeidslivet

Samarbeidet mellom skole og arbeidsliv skal styrkes på alle trinn. Gjennom Stavanger kommune sitt prosjekt, *Skolen i våre hender*, er det utarbeidet en helhetlig plan og konkrete verktøy som skolene kan bruke i dette arbeidet.

Kompetanse for mangfold

Kvaleberg skole og Skeie skole deltar i den nasjonale satsingen *Kompetanse for mangfold*. Sammen med veilederkorpset for flerspråklig opplæring arbeider skolene for å videreutvikle sin kompetanse i å tilpasse opplæringen for elever med annet morsmål enn norsk. Universitetet i Stavanger bidrar med veiledning og faglig utvikling. Veilederkorpset vil bidra til å spre kompetansen videre til de øvrige skolene etter endt prosjekt.

Iverksette tiltak fra IKT-strategien

Rådmannen foreslår å videreføre IKT-satsingen på ungdomstrinnet. Det skal i løpet av planperioden investeres i nettbrett for elever, og lærere og skolene vil få tilbud om kurs i bruk av nettbrett i

undervisningen. Gjennom tilgang til en skytjeneste, skal elever nå kunne arbeide sømløst mellom skole og hjem og arkivere arbeid på eget lagringsområde over flere år.

Rekruttere og beholde gode lærere og skoleledere

Veiledningsprogram for nyutdannede lærere er etablert og blir gjennomført årlig. Målet er å gi lærerne en god start på yrkeskarrieren og lyst til å bli i yrket. Lærerne får en egen veileder på skolen der de arbeider og får delta på fellessamlinger for nyutdannede i kommunen.

Stavanger kommune er partnerskapskommune for lærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger. Tolv av kommunens skoler tilbyr praksisopplæring for lærerstudenter.

Kompetanseutvikling er et viktig virkemiddel for å beholde gode lærere og skoleledere. Stavanger kommune prioriterer videreutdanning gjennom deltakelse i den nasjonale satsingen *Kompetanse for kvalitet* og gjennom kompetansehevingstiltak for skolelederne. Disse tiltakene vil så langt mulig bli videreført i planperioden. Stortinget har vedtatt å stille krav om at alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk, har fordypning i faget. Kommuner og fylkeskommuner har ti år på seg for å oppfylle kravene. Videreutdanning i disse fagene vil derfor bli prioritert. Av hensyn til det samlede budsjettopplegget, foreslår rådmannen å redusere bevilgningen til kompetanseutvikling noe.

Organisering av spesialundervisning

Stavanger kommune deltar i et forskningsprosjekt om *Spesialundervisning i storby* i regi av KS storbyforskning. Prosjektet undersøker hvordan spesialundervisningen er organisert i storbyene og sammenligner ulike modeller for finansiering. Det skal undersøkes om det er sammenheng mellom hvordan spesialundervisningen er organisert og finansiert og effekten av denne opplæringen. Prosjektet avsluttes høsten 2016. Erfaringene fra prosjektet forventes å få stor innvirkning på den videre utviklingen av tilbudet om spesialundervisning i Stavanger.

Linjenr	Netto budsjettramme for Skole og SFO 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	1 357 893	1 357 893	1 357 893	1 357 893
Endringer:					
99	Rammereduksjon	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
100	Lenden skole og ressurscenter, helårseffekt av avsluttet leieforhold	-650	-650	-650	-650
101	Avslutning av prosjektet "Det lærende barnet" ved UIS	-	-	-300	-300
102	Kommunalstyret for oppvekst, tilbakeføring av reserve	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
103	Lenden skole og ressurscenter, helårseffekt av redusert tjenestetilbud	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
104	Foreldrebetaling skolefritidsordningen, helårseffekt av prisøkning	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
105	Foreldrebetaling skolefritidsordningen, økes fra høsten 2016	-1 500	-3 200	-3 200	-3 200
106	Realfag på mellomtrinnet, økt satsing	2 200	4 300	4 300	4 300
107	Reduksjon i kurs og kompetansetiltak	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
108	Reduserte pensjonskostnader SPK, sats er endret	-3 350	-3 350	-3 350	-3 350
109	Økt lisenskostnad for programvaren Hypernet	200	200	200	200
110	Effektiviseringskrav	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
	Sum totale interne overføringer grunnskole	10	10	10	10
	Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019	1 325 803	1 326 203	1 325 903	1 325 903

Tabell 5.3 Netto driftsramme for Skole og SFO 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Kulturskolen

Tjenestebeskrivelse

Stavanger kulturskole gir et undervisnings- og opplevelsestilbud i kunst- og kulturfag til barn, unge og voksne uavhengig av evner og forutsetninger. Skolen er et faglig og pedagogisk ressurscenter og samarbeidspartner for andre institusjoner og organisasjoner innen skole-, kultur-, fritids- og helse- og sosialektoren. I tillegg produserer kulturskolen mange forestillinger som en del av Den kulturelle skolesekken. Skolen leverer dirigenttjenester til byens 21 skolekorps og når gjennom dette tilbudet i overkant av 1000 barn i grunnskolealder. Kulturskolen driver egen talentutvikling innenfor musikk og dans.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tilpasning til redusert ramme

For å tilpasse driften av kulturskolen til redusert ramme, foreslår rådmannen at det innføres en egenandel for dirigenttjenester til byens skolekorps, slik praksis er i andre storbyer. Egenandelen vil utgjøre 50 000

kroner for hvert av skolekorpene per år og vil dekke en tredjedel av kulturskolens utgifter til dette tiltaket. Kulturskolen vil også redusere aktiviteten i musikkavdelingen. Dette vil føre til redusert antall elever ved kulturskolen.

Ny rammeplan

Norsk kulturskoleråd har utarbeidet en ny rammeplan for kulturskoler. Rammeplanen deler kulturskolens virksomhet inn i tre programmer; grunnprogram, kjerneprogram og fordypningsprogram. Kulturskolen vil, med utgangspunkt i den nye rammeplanen, videreutvikle egne aktiviteter og fagplaner knyttet til disse.

Talentutvikling

De siste ti årene har kulturskolen drevet egen talentutvikling innenfor musikk. Skolen har nå, sammen med Universitetet i Stavanger, Institutt for musikk og dans, tatt initiativ til at *Lørdagsskolen* og det nasjonale programmet *Unge musikere* slås sammen til ett tilbud. Kulturskolen er først ute i landet med å prøve dette ut. Dersom Norges musikkhøgskole gir sin godkjenning, vil dette gjøres til en fast ordning i Stavanger. Samordningen av de to programmene vil gi et bedre talenttilbud og mer målrettet bruk av ressurser til talentutvikling innen musikk.

Oppfølging av Plan for Stavanger kulturskole 2012 – 2022

I plan for Stavanger kulturskole er det vedtatt å øke elevtallet fram mot 2022. Med redusert aktivitet i musikkavdelingen vil det ikke la seg gjøre å oppfylle planens intensjoner om økt elevtall innenfor musikk. Rådmannen vil prioritere å øke elevtallet innenfor tilbud hvor det gis gruppeundervisning.

Oppfølging av tiltaksplanen Barn vil være med

Som en oppfølging av tiltaksplanen *Barn vil være med!* – om inkludering av barn som lever i familier med lavinntekt i Stavanger, vil rådmannen i handlingsplanperioden vurdere muligheten for å øke antall friplasser i Kulturskolen.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Kulturskolen 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	34 488	34 488	34 488	34 488
Endringer:					
114	Redusere tjenestetilbudet	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Korrigert netto budsjettammer 2016-2019		32 888	32 888	32 888	32 888

Tabell 5.4 Netto driftsramme for Kulturskolen 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekt av lønnpoppgjørskostnad.

Johannes læringscenter

Tjenestebeskrivelse

Johannes læringscenter gir opplæring til nyankomne flyktninger og innvandrere (barn, ungdom og voksne), og til voksne som har behov for fornyet grunnskoleopplæring eller opplæring etter sykdom eller skader. Virksomheten er også et ressurscenter for personer over 18 år som har betydelig redusert syn eller hørsel. Hovedoppgaven til senteret er å gi opplæring i norsk og andre grunnskolefag, informere om det norske samfunnet og stimulere til aktiv deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Veilederteamene for opplæring av flerspråklige elever i skolen og for flerkulturelt arbeid i barnehagen er også lagt til Johannes læringscenter.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Økt aktivitet i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere

Stavanger kommune har i 2015 vedtatt å øke bosettingen av flyktninger som en konsekvens av økt flyktningsstrøm fra Syria. Flere av flyktingene som bosettes vil ha rett og plikt til 2-årig introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. Dette gjør at Johannes læringscenter har behov for å få tilført midler til å øke rammene for dette arbeidet i planperioden.

Kompetanse for mangfold

Utdanningsdirektoratet iverksatte høsten 2013 et femårig kompetanseløft på det flerkulturelle området. Gjennom *Kompetanse for mangfold* skal tilsatte i barnehage og skole få tilbud om å øke kompetansen i opplæring av flerspråklige barn og unge. Veilederteamene for skole og barnehage deltar i denne satsingen i perioden 2015-2016 som en del av sitt arbeid med å drive pedagogisk veiledning, kompetanseutvikling og systemutvikling på skolene og i barnehagene.

Innføringstilbud for ungdomstrinnet

Johannes læringscenter har fra august 2015 fått overført midler for å drive innføringsskole også for ungdomstrinnet. Senteret har på denne måten ansvar for innføringsskole for hele grunnskoleløpet (1.-10. trinn), og samarbeider med nærskolene om overføring av elever etter en grunnleggende opplæring i norsk og fagspråk. Senteret vil i planperioden arbeide systematisk for å videreutvikle innholdet i dette tilbudet, og styrke samarbeidet mellom innføringstilbudet og nærskolene til beste for elevenes læring.

Utvide tilgjengelighet for norskopplæring

Norskavdelingene ved Johannes læringscenter samarbeider med stadig flere aktører om å tilby norskopplæring til ansatte i både private bedrifter og kommunale virksomheter. Dette er en inngangsport til å nå flere voksne som trenger norskopplæring. Johannes læringscenter vil i planperioden arbeide systematisk med å videreutvikle både organisering og innhold i dette tilbudet. Samtidig skal arbeidet med å informere nyankomne innvandrere i Stavanger om mulighetene for norskopplæring ved Johannes læringscenter styrkes, blant annet gjennom økt synlighet på nett.

Linjenr	Netto budsjettramme for Johannes læringscenter 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	114 133	114 133	114 133	114 133
Endringer:					
111	Husleie nye lokaler Haugesundsgate 27 og 30	1 300	1 300	1 300	1 300
112	Innføringsbarnehagen, helårseffekt av bemanningsreduksjon	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
113	Pensjonskostnader SPK, reduksjon i sats	-400	-400	-400	-400
	Sum totale interne overføringer johannes læringscenter	143	143	143	143
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		113 976	113 976	113 976	113 976

Tabell 5.5 Netto driftsramme for Johannes læringscenter 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste)

Tjenestebeskrivelse

PPT skal hjelpe barnehage og skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling slik at alle barn og unge får mulighet til å utnytte sitt læringspotensial. I arbeidet med enkeltsaker har PPT ansvar for å utrede og ta standpunkt til (gi sakkyndig vurdering av) om barn, unge og voksne har behov for spesialpedagogisk hjelp (barnehage) eller spesialundervisning (skole).

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tidlig innsats

PPT vil fortsatt prioritere arbeidet med tiltaket *Rett hjelp tidlig* og med språkarbeid i barnehagene. Flere barn henvises PPT i barnehagealder for utredning slik at barnet tidlig kan få riktige tiltak. Ved overgang til skolen arrangerer PPT overføringsmøter slik at skolene får mulighet til å legge til rette for en god skolestart. Arbeidet er tidkrevende, men PPT vil prioritere innsatsen i barnehage, med overganger og mot de første skoleårene. Forskning viser at hjelp som settes inn tidlig er god forebygging og blant annet kan hindre frafall i videregående skole.

Flere veiledningssaker

Det er utarbeidet nye retningslinjer for henvisning til PPT. Når foreldre eller skole er bekymret for et barns utvikling faglig og sosialt, henviser de til PPT for veiledning. PPT har erfart at ved å gi veiledning raskt, slik at rett hjelp blir satt inn tidlig, kan sakkyndig vurdering og spesialundervisning unngås i flere saker. For å tilpasse aktiviteten til strammere økonomiske rammer må veiledningsarbeidet begrenses noe i kommende handlingsplanperiode. Dette kan igjen øke presset på sakkyndig vurdering og spesialundervisning i skolen.

Kompetanseutvikling

I arbeidet med kompetanseutvikling i barnehager og skoler, vil PPT fortsette å gi tilbud om kursrekker, konsultasjoner og nettverk. PPT har erfart at det å legge til rette for samlinger hvor ansatte får møtes, får skolering og kan drøfte tiltak som prøves ut, er en effektiv og god modell for kompetanseheving i skole og barnehage.

Linjenr	Nettobudsjettramme for PPT 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	39 458	39 458	39 458	39 458
Endringer:					
115	Helårseffekt av redusert tjenestetilbud	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
116	Effektiviseringskrav	-100	-100	-100	-100
	Sum totale interne overføringer pedagogisk-psykologisk tjeneste	100	100	100	100
	Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019	38 358	38 358	38 358	38 358

Tabell 5.6 Netto driftsramme for PPT 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

5.4 Barn og unge

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Tjenestebeskrivelse

Tilbudet omfatter svangerskapskontroll, helsestasjon for barn, skolehelsetjeneste til elever i barne- og ungdomsskolen og et utvidet foreldreveiledningstilbud gjennom Helsestasjonens familiesenter. Virksomheten har en viktig rolle i arbeidet med å gjennomføre strategiplan for folkehelsearbeidet 2013-2029. Tjenesten er tverrfaglig og arbeider på individ-, gruppe- og systemnivå med mye oppmerksomhet på helsefremming, forebygging og tidlig innsats. Målet med tilbudene er å bedre forutsetningene for god helse og fremme trivsel og mulighetene for å mestre dagliglivets utfordringer og belastninger.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tidlig innsats

Jordmortjenesten, helsestasjonstjenesten og familiesenteret har i flere år arbeidet systematisk for å gi foreldre tilstrekkelig støtte i forbindelse med svangerskap, fødsel og barseltid. Hensikten er å styrke mestringsopplevelsen, og dermed legge grunnlag for trygge og gode oppvekstforhold for barna.

Tilbud om svangerskapskontroll hos jordmor til alle gravide og hjembesøk av helsesøster i forbindelse med fødsel vil bli opprettholdt med mål om en dekningsgrad på 85 % for hjembesøk. Under forutsetning av statlig tilskudd vil hjembesøk av jordmor bli prøvd ut (jf. nye faglige retningslinjer for barselomsorg). En liten nedgang i fødselstallene har gitt mulighet for å gjeninnføre 4-måneders-kontrollen på helsestasjonen.

Foreldreveiledning

Foreldreveiledning som gruppetilbud blir videreført med *De utrolige årene*, *Tegra* (fødselsforberedende kurs og barselgrupper til foreldre som ikke snakker norsk), *Senk stresset i familien*, *ICDP* foreldreveiledning til familier fra andre kulturer og *Fortsatt foreldre*. Tjenesten viderefører også gruppetilbudene *Barn som pårørende*, *Sorggrupper for barn*, *Barn med to adresser* og *Nettverksgruppe for foreldre med for tidlig fødte barn*.

Skolehelsetjenesten

16 skoler som fikk styrket skolehelsetjenesten i 2013/2014 gir et bedre tilbud enn skoler uten styrking. Målet er at alle skoler skal få samme tilbud som er tilstedeværelse 3 til 4 dager i uken. Dette vil i tillegg til vaksiner og høyde/vektmåling omfatte individuell oppfølging av barn, gruppetilbud som for eksempel stressmestring og psykologisk førstehjelp og helseopplysning i klasser. En slik styrking vil kreve 8 – 10 helsesøsterstillinger. Sammenlignet med øvrige ASSS-kommuner ligger skolehelsetjenesten 22 prosent under gjennomsnittet. Rådmannen foreslår å øke ressursene til skolehelsetjenesten, primært til ungdomsskolene, i tråd med føringene i forslag til statsbudsjett for 2016.

Livskvalitet og velferd for utsatte grupper

Økningen av antall familier fra andre kulturer stiller nye krav til tjenestetilbudet. Forsøket med bruk av iPad i veiledningsarbeidet blir videreført og utvidet til flere områder enn kostholdsveiledning. Det er videre behov for å utvikle gode kartleggingsverktøy for å kvalitetssikre første samtale med innvandrere og nytilflyttede familier.

Psykisk helse

Familiesenteret og psykologtjenesten ble i juni 2015 samlet til ett tjenestetilbud. Dette ble gjort for å styrke og utvide det tverrfaglige tilbudet. Målsettingen er å styrke barns psykiske helse gjennom et lett tilgjengelig tilbud som gir rask hjelp med kort ventetid. Erfaringene viser at det er sammenheng mellom tidlig hjelp og gode resultater. Følgende innsatsområder prioriteres; å styrke foreldresamarbeid, avdekke voldsproblematikk, redusere skolefravær og bedre psykisk helse hos foreldre i forbindelse med fødsel.

Tilbudet til foreldre med rusrelaterte problemer styrkes gjennom prosjektet På hjemmebane. Dette gir muligheter for å tilby foreldreveiledning i hjemmet fram til barnet når skolealder. Tilbudet er finansiert av eksterne midler ut 2017. En eventuell implementering i ordinær tjeneste må vurderes innen utløp av prosjektperioden.

I hele virksomheten jobbes det aktivt med tiltak for å forebygge vold og overgrep.

Linjenr	Netto budsjettramme for Helsestasjon- og skolehelsetjenesten 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	64 223	64 223	64 223	64 223
Endringer:					
123	Skolehelsetjenesten, øke tjenestetilbudet	1 500	1 500	1 500	1 500
124	Effektiviseringskrav	-150	-150	-150	-150
	Sum totale interne overføringer helsestasjon og skolehelsetjeneste	350	350	350	350
	Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019	65 923	65 923	65 923	65 923

Tabell 5.7 Netto driftsramme for Helsestasjonstjenesten 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Ungdom og fritid

Tjenestebeskrivelse

Ungdom og Fritid har tilbud rettet mot hele befolkningen, med spesielt oppmerksomhet på ungdomsbefolkningen. Virksomheten har også tiltak rettet mot ungdom i risiko eller som har behov for

støtte og hjelp på ulike livsområder. Virksomheten består av åtte ulike avdelinger: Fritid Vest og Øst, Metropolis, Helsestasjon for ungdom, Uteseksjonen, K46, Ungbo og avdeling for drift og frivilligsentraler.

Virksomheten tilbyr

væresteder,

kultur- og fritidstilbud gjennom fritidsklubber i bydelene, FiksFeriggeFerie (FFF), vertskap for europeisk ungdomsutveksling, Bakgården aktivitetsverksted, Ungdommens motorsenter, Fritid for psykisk utviklingshemmede og Metropolis. Ungdom og Fritid legger til rette for frivillig arbeid gjennom møteplasser i bydelshus og tre frivilligsentraler. Ungdom og Fritid forvalter tilskuddsmidler til frivillige organisasjoner og er sekretariat for Barne- og ungdomsorganisasjonenes kontaktutvalg.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tverrfaglig samarbeid

Fortsette arbeidet med å tilrettelegge og skape tilgjengelige møteplasser for uformell læring, mestring og personlig og sosial utvikling gjennom tjenestetilbudene i virksomheten. Tjenestene dekker et bredt spekter, fra fritids- og kulturtilbud til alle ungdommer, forebyggende og helsefremmende tilbud og sosiale tjenester, til start for behandling av ungdommer med rusproblemer. Tett samarbeid og god samordning mellom de ulike avdelingene vil bli prioritert.

Psykisk helse

Helsebevisstheten blant ungdom skal økes gjennom systematisk opplysningsvirksomhet i skolene. Ungdommer med problemutvikling skal få rask hjelp gjennom tidlig innsats, oppfølging og støtte.

Ungbo, K46, Helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten for videregående skoler, Uteseksjonen og Bakgården vil være sentrale i arbeidet med å gi informasjon og hjelp til ungdom som opplever vansker knyttet til psykisk helse, familieforhold, seksuell helse, skole/utdanning eller arbeid, rus og boligsituasjon.

I tillegg har Ungdom og Fritid flere prosjekter som rettes mot barn og unge som opplever fattigdom og dårlige levekår.

Medvirkning

Blant prioriterte oppgaver er også å videreutvikle ungdommenes medvirkning både i egen sak og i utvikling av tjenestetilbudet i Ungdom og Fritid.

Nye lokaler

Virksomheten skal delta i arbeidet med å finne nye lokaler til Ungdom og Fritid, ungdomskulturhuset Metropolis, Ungdommens motorsenter og Kvernevik bydelshus.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Ungdom og fritid 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	69 256	69 256	69 256	69 256
Endringer:					
118	Gjennomføre ungdomsundersøkelsen i 2016 og 2018	500	0	0	500
119	SLT-midler, videreføre 2015-nivå	-300	-300	-300	-300
120	Tilskudd til barn og ungdomsarbeid, videreføre 2015-nivå	-200	-200	-200	-200
121	Ungbo, effektiviseringskrav	-600	-600	-600	-600
122	Effektiviseringskrav, administrasjon	-300	-300	-300	-300
	Sum totale interne overføringer ungdom og fritid	300	300	300	300
	Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	68 656	68 156	68 156	68 656

Tabell 5.8 Netto driftsramme for Ungdom og fritid 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Barneverntjenesten

Tjenestebeskrivelse

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling får rett hjelp til rett tid, og bidra til at barn får en trygg oppvekst. Barnevernets visjon er å verne om barnet og støtte familien.

Barneverntjenesten gir råd og veiledning, undersøker meldinger, iverksetter og evaluerer individuelle hjelpetiltak i henhold til lov om barneverntjenester.

Tjenesten består av administrasjon, mottaksavdeling, familieavdeling, omsorgsavdeling og tiltaksavdeling.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Organisasjonen

Arbeidet med å forebygge framtidige brudd på lovbestemte kvalitetskrav vil være en prioritert oppgave for barneverntjenesten i 2016. Månedlig rapportering på sentrale nøkkeltall skal sikre løpende oversikt over overholdelse av lovbestemte tidsfrister.

Reduksjon av både administrative og klientrelaterte kostnader, særlig for barn som bor utenfor hjemmet, vil være høyt prioriterte oppgaver i 2016. Viktige tiltak vil være å identifisere kostnadsdrivere i klientutgiftene, samt videreføre revisjon av godtgjøringspraksis for å redusere kostnader.

Videre vil barneverntjenesten gjennomføre internrevisjoner på utvalgte områder for å avdekke både hva som fungerer bra og hva som må forbedres.

Undersøkelser

En prioritert oppgave i 2016 vil være å skjerme arbeidet med undersøkelser, slik at undersøkelsene kan bli gjennomført på en faglig forsvarlig måte innenfor lovens rammer.

Tiltak i hjemmet

Barnevernet iverksetter en rekke individuelle hjelpetilbud bl.a. råd og veiledning, støttekontakt, besøkshjem og økonomisk tilskudd til fritidsaktiviteter. Hensikten er å styrke barnets utvikling og omsorgssituasjon. Barnevernet vil prioritere arbeidet med å evaluere effekten av tiltakene, og eventuelt endre eller avslutte tiltak som ikke har ønsket effekt.

Barn i fosterhjem

Gjennomføring av antall lovpålagte tilsyn med barn i fosterhjem vil bli prioritert. God kontakt med barnet og med fosterforeldrene er viktig for å sikre at barnet får et forsvarlig tilbud.

En del barn opplever å måtte flytte fra et fosterhjem til et annet, eller fra fosterhjem til institusjon. For å forebygge flyttinger vil barnevernet etablere en akutt tiltakskjede, som raskt skal kunne bistå og hjelpe barn og fosterforeldre i kritiske situasjoner i fosterhjemmet.

Medvirkning

Barnevernet vil fortsatt prioritere arbeidet med å sikre barn og unges medvirkning både på individ- og systemnivå. Erfaringsformidling fra barnevernsforeldre vil også fortsette i 2016. Barnevernet har fått prosjektmidler til å etablere en egen *Barnekontakt* som skal organisere møter for barn og unge i barnevernet, være en trygghetsgaranti inn mot systemet og informere om barnevernet.

Linjennr	Netto budsjetttramme for Barnevernstjenester 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	204 188	204 188	204 188	204 188
Endringer:					
125	Fosterhjem, klientutgifter	8 000	8 000	8 000	8 000
126	Barnevernvakten, effekt av reforhandlede avtaler med andre kommuner	-300	-300	-300	-300
127	Effektiviseringskrav, administrasjon	-150	-150	-150	-150
	Sum totale interne overføringer barneverntjenesten	150	150	150	150
	Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	211 888	211 888	211 888	211 888

Tabell 5.9 Netto driftsramme for Barneverntjenesten 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

EMBO Stavanger (botilbud for enslige mindreårige flyktninger)

Tjenestebeskrivelse

Barneverninstitusjonen EMbo består av seks avdelinger med plass til 29 enslige mindreårige flyktninger i alderen 14-18 (20) år og tre bofellesskap med plass til totalt 17 ungdommer som får oppfølging av et mobilt miljøarbeiderteam. Ungdommene er under omsorg av barneverntjenesten i henhold til lov om barneverntjenester, og noen har ettervern fra barneverntjenesten. Ungdommene skal ha et trygt, forutsigbart bo- og omsorgstilbud og blant annet få nødvendig hjelp til skole, fritid og nettverk.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Formannskapet har vedtatt at 20 enslige mindreårige flyktninger skal få bosette seg i Stavanger i 2016.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) har anmodet Stavanger kommune om å øke antallet til 25.

Arbeidet med å tilpasse driften til strammere rammer vil bli prioritert.

Bofellesskap

En prioritert oppgave i 2016 er å utvikle miljøarbeiderteamet som skal følge opp ungdommene i de nyetablerte bofellesskapene. Disse ungdommene skal i større grad enn ungdommene i barneverninstitusjonen klare seg selv. Oppfølgingen må være individuelt tilpasset den enkeltes behov.

Samarbeid med barneverntjenesten

Barnevernet fatter vedtak om plassering av enslige mindreårige. Framdrift i bosetting av enslige mindreårige er avhengig av barnevernets kapasitet.

EMbo vil prioritere arbeidet med å videreutvikle et effektivt samarbeid med barnevernet, for å klare å bosette vedtatt antall ungdommer hvert år.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Embo 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	9 857	9 857	9 857	9 857
Endringer:					
166	Effektiviseringskrav	-500	-500	-500	-500
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		9 357	9 357	9 357	9 357

Tabell 5.10 Netto driftsramme for EMBO Stavanger 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

5.5 Levekår

Helse- og sosialkontor

Helse- og sosialkontor

Tjenestebeskrivelse

Helse- og sosialkontorene forvalter hovedtyngden av kommunens helse-, sosial- og omsorgstjenester, og er koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering for brukere med langvarige og sammensatte behov. Kontorene skal gi råd og veiledning, kartlegge brukernes behov, sørge for forsvarlig utredning av søknader, fatte vedtak og koordinere tjenestene til den enkelte bruker. Brukere med rett på individuell plan skal få tilbud om dette. Helse- og sosialkontorene har tverrfaglig kompetanse og fatter vedtak om tildeling av hjemmesykepleie, hverdagsrehabilitering, hjemmehjelp, og plass i bofellesskap og alders- og sykehjem. Videre tildeler de avlastningstjenester, praktisk bistand og opplæring i bolig, fysio- og ergoterapitjenester, (re) habilitering, boliger for vanskeligstilte samt boliger og andre tjenester til brukere med psykiske lidelser, ruslidelser, utviklingshemming og/eller fysisk funksjonsnedsettelse.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Leve HELE LIVET – Fra hjelpefelle til egenmestring

Stavanger kommune har som mål at flest mulig har et aktivt liv og klarer seg selv lengst mulig hjemme. Erfaringene med satsingen *Leve HELE LIVET* er gode, og satsingen går nå over i neste fase.

Mens hverdagsrehabilitering var en av hovedstrategiene i første fase, er hverdagsmestring en av hovedstrategiene i neste fase. Hverdagsrehabilitering er en intensiv og tidsavgrenset tverrfaglig innsats til brukere over 65 år med begynnende funksjonssvikt. Gjennom hverdagsmestring skal nye og eksisterende brukere få kartlagt sitt potensial og få støtte til å bli selvhjulpne. Hverdagsmestring innebærer en holdningsendring blant brukere, pårørende og alle ansatte for å unngå *hjelpefellen*, som karakteriseres ved at hjelpen snarere svekker enn styrker evnen til egenmestring.

Helse- og sosialkontorene har en sentral rolle i å systematisk kartlegge hvilke nye brukere som kan nyttiggjøre seg tiltak som støtter brukerne i å bli selvhjulpne, eksempelvis hverdagsrehabilitering, hverdagsmestring, opplæring og velferdsteknologi. Helse- og sosialkontorene må fatte vedtak som inneholder opplæring og trening. Etter vedtaksperioden skal brukers behov revurderes og tjenesten eventuelt avsluttes. Helse- og sosialkontorene skal samarbeide med hjemmetjenestene og fysio- og ergoterapitjenesten om å finne brukere som har et rehabiliteringspotensial.

Det er et mål å øke både antallet brukere og typer tjenester ved sykepleieklinikken i Helsehuset Stavanger. Helse- og sosialkontorene må vurdere hvilke brukere som kan få tjenester i Helsehuset framfor i hjemmet.

Tilpasning til tilgjengelige rammer

Å tilpasse tjenestetilbudet til tilgjengelige økonomiske rammer krever omstilling av helse- og sosialkontorenes forvaltningspraksis. Nye måter å levere tjenestene på må kombineres med tettere oppfølging av resultater for å nå målene med omstillingsarbeidet. Oppdragsbrevet som ble utarbeidet for helse- og sosialkontorene i 2015, videreføres i 2016 med konkrete mål og resultatindikatorer for de viktigste satsingsområdene.

Helse- og sosialkontorene benytter nye styringsdata for å identifisere og utjevne forskjeller i tildelingspraksis. Rådmannen vil fortsette å utvikle verktøy som sikrer enhetlig praksis og tildelinger i tråd med de økonomiske rammene.

Nye finansieringsmodeller

Arbeidet med forenkling av finansieringsmodellene fortsetter i 2016 og 2017 i henhold til vedtak i kommunalstyret for levekår, sak 40/15. ABI-modellene (aktivitetsbaserte inntekter) skal forenkles. Det må utarbeides helt nye finansieringsmodeller med større grad av rammefinansiering. Målet er at de nye finansieringsmodellene skal gi større økonomisk forutsigbarhet for utførerne og mindre administrasjon både for helse- og sosialkontorene og for utførerne.

Sirkulasjon i korttids plassene

Korttids plassene i sykehjemmene skal dekke mange ulike brukerbehov som for eksempel rehabilitering, avlastning og etterbehandling etter sykehusopphold. Det er en utfordring at personer som venter på langtids plass opptar korttids plasser. Antall korttids plasser belagt med personer som venter på langtids plass, skal reduseres. Brukere som har vedtak om langtids plass i sykehjem, må som hovedregel få hjelp i hjemmet mens de venter på ledig plass. God sirkulasjon i korttids plassene er nødvendig for å kunne ta i mot utskrivningsklare pasienter fra dag en, og for å kunne gi et tilbud om korttids plass til hjemmeboende.

Styrke koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Helse- og sosialkontorene har som koordinerende enhet et overordnet ansvar for utredning og oppfølging av brukere med behov for rehabilitering, habilitering og *Individuell Plan*.

Helse- og sosialkontorene skal overta ansvaret for vurdering av søknader som gjelder fysio- og ergoterapitjenester. Tverrfagligheten ved helse- og sosialkontorene vil gjøre de helhetlige vurderingene bedre, og tjenestene mer målrettet for den enkelte bruker. De skal ta i bruk felles kartleggingsverktøy for å fange opp brukere med rehabiliteringspotensial.

Bruken av *Individuell Plan* har gått ned i Stavanger de siste årene. Det skal i planperioden utvikles måltall for individuell plan for å øke bruken. Høsten 2015 vil en ny nasjonal veileder til forskrift for individuell plan, habilitering og rehabilitering være klar. Det er signalisert at en nasjonal opptrappingsplan kommer innen feltet. Dette vil få innvirkning på helse- og sosialkontorenes oppgaver i planperioden.

Økt bruk av brukerstyrt personlig assistent

Brukerstyrt personlig assistanse ble rettighetsfestet fra 1. januar 2015. Dette kan over tid føre til at flere etterspør denne tjenesten. En del brukere vil også være aktuelle for denne ordningen i stedet for tjenester de mottar i dag. Fra 1. januar 2016 kan brukere som har rett på brukerstyrt personlig assistanse, velge mellom seks leverandører; fem private/kommersielle og kommunen. Rammen for brukerstyrt personlig assistanse er økt som følge av disse endringene, og rådmannen vil følge utviklingen nøye.

Brukere med alvorlige sammensatte lidelser

Helse- og sosialkontorene har en mindre gruppe brukere med alvorlige og sammensatte psykiske lidelser i kombinasjon med lettere utviklingshemming og/eller ruslidelser. Flere av disse er en fare for seg selv og andre. Det kan være nødvendig å kjøpe eller etablere nye tjenestetilbud på kort varsel da det er få tilgjengelige kommunale tilbud. Brukergruppen kan ha behov for døgnbemanning i små botiltak eller i noen tilfeller enetiltak. For å gi et forsvarlig tjenestetilbud kreves fleksibilitet og økonomisk beredskap i planperioden.

Tjenester til personer med utviklingshemming

Et aktivt og meningsfullt liv, planen for mennesker med utviklingshemming, gir helse- og sosialkontorene et tydeligere ansvar for koordinering og samarbeid med helseforetaket om habilitering. Helse- og sosialkontorene har ansvar for en mer systematisk registrering av tjenestebehovet til gruppen, som grunnlag for bedre oversikt over nåværende og fremtidig antall, boligbehov og hjelpebehov. Det skal utarbeides arbeidsprosesser som sikrer koordinering og forutsigbarhet i overgangen til et liv som voksen.

Nye tilbud til mennesker med rus- og psykiske lidelser

Stavanger kommune har startet et pilotprosjekt for personer med alvorlige psykiske lidelser i kombinasjon med ruslidelser. Inntil ti kommunale boliger er satt av til dette prosjektet, som er et bo-oppfølgingsprosjekt som bygger på Housing First-modellen. Housing First er et prosjekt som skal gi bostedsløse med alvorlig psykisk lidelse og rusproblemer en bolig som første ledd på veien mot et bedre liv. Prosjektet skal evalueres i 2016 når det har vært i drift i ett år. Det er helse- og sosialkontorene, i samarbeid med Housing First-teamet ved Hillevåg hjemmebaserte tjenester, som velger ut brukerne som skal delta i prosjektet.

Stavanger kommune har fått tilskuddsmidler gjennom tilskuddsordningen *Kommunalt rusarbeid* til å finansiere en stilling på hvert helse- og sosialkontor i et prosjekt rettet mot unge med rusproblemer som for første gang tar kontakt med hjelpeapparatet. Det skal settes inn store ressurser i en kortere periode for å motivere de unge til å se at det er mulig å snu. Oppstarten skjer høsten 2015, og arbeidet fortsetter inn i planperioden.

Boligsosialt arbeid – ny organisering

Helse- og sosialkontorene skal medvirke til å sikre stabile boforhold til brukere som står uten fast bolig. Å sørge for at barn i fattige familier får en stabil bosituasjon er særlig prioritert.

I 2016 etableres en ny bydekkende boligsosial virksomhet. Virksomheten får ansvaret for søknadsbehandling og tildeling av ordinære kommunale utleieboliger, bostøtte, startlån og boligtilskudd.

Når den nye boligsosiale virksomheten starter opp, avgir helse- og sosialkontorene ressurser og oppgaver knyttet til boliger til vanskeligstilte. Siden en del beboere også kan ha behov for andre tjenester fra kommunen, blir det viktig å finne gode samarbeidsstrukturer mellom den nye virksomheten, helse- og sosialkontorene og andre relevante tjenesteområder.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Helse- og sosialkontor 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	654 424	654 424	654 424	654 424
Endringer:					
128	Ressurskrevende tjenester, kommunal egenandel	2 500	2 500	4 000	4 000
129	Brukerstyrt personlig assistent (BPA), forventet økt aktivitet	4 500	4 500	4 500	4 500
130	Effektiviseringskrav, administrasjon	-200	-200	-200	-200
	Sum totale interne overføringer helse og sosialkontor	-1 670	-1 670	-1 670	-1 670
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		659 554	659 554	661 054	661 054

Tabell 5.11 Netto driftsramme for Helse- og sosialkontor 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Helsehuset

Helsehuset

Tjenestebeskrivelse

Helsehuset Stavanger har to kjerneaktiviteter: 1) Støtte innbyggerne i å fremme egen helse slik at de kan delta aktivt i samfunnet og bevare livskvaliteten. 2) Bygge kompetanse og kunnskap for å utvikle framtidens tjenester. Helsehuset Stavanger inneholder frisklivsentral, avdeling for velferdsteknologi, sykepleieklinikk, psykologtjeneste, prosjektledelse for *Leve HELE LIVET* og forebyggende hjemmebesøk samt utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Leverandør og innovatør

Helsehuset Stavanger er et lokalmedisinsk senter med forebyggende helsetilbud på mange forskjellige nivåer. I planperioden blir det viktig å organisere og strukturere arbeidet slik at Helsehuset fremstår helhetlig til tross for stor grad av prosjektaktivitet.

Nye lokaler

Helsehuset leier midlertidige lokaler i Gamle Stavanger sykehus frem til 31.12.2016. Rådmannen vil planlegge nye sentrumsnære og hensiktsmessige lokaler i løpet av 2016.

Utvidelse av Sykepleieklinikken

Sykepleieklinikken ble i 2015 etablert som fast tjenestetilbud i Helsehuset med gradvis opptrapping til stillinger. I planperioden skal tilbudene videreutvikles, slik at flere av de eksisterende brukerne av

hjemmetjenesten kan få sykepleietilbud ved klinikken.

Avdeling for velferdsteknologi

Avdeling for velferdsteknologi er etablert i Helsehuset for å følge opp Stavanger kommunes visjon om velferdsteknologi integrert i kommunens drift.

Stavanger kommune har etter søknad fått i oppdrag fra Helsedirektoratet å delta i nasjonal pilot: *Utpøving av avstandsoppfølging av personer med kroniske sykdommer*. Pilotprosjektet består av to utpøvingsaktiviteter knyttet til Helsehuset: 1) Online Frisklivssentral, 2) God helse hjemme, oppfølging av pasienter med KOLS. Prosjektet betyr bredt samarbeid med brukere, interne samarbeidspartnere, leverandører og Helse Stavanger HF, i tillegg til etablering av responscenter ved Sykepleieklinikken.

Prosjektperioden er fra 2015 – 2017. Forskningsprosjektet Implementering av velferdsteknologi avsluttes i 2016. Kunnskap fra prosjektet skal spres til brukere, ansatte og samarbeidspartnere.

Alkoholrådgiver

Prosjektet *Litt for mye, litt for ofte* gir lavterskel rådgiving til personer med usunne alkoholvaner. Prosjektet finansieres av Helsedirektoratet. Hensikten er å utvikle og prøve ut nye tiltak på rusfeltet. Evalueringsrapport vil bli lagt frem for kommunalstyret for levekår i første halvår av 2016.

Klinisk ernæringsfysiolog

Prosjektperioden for klinisk ernæringsfysiolog går ut første halvdel av 2016. Skoler, barnehager, sykehjem, helsestasjoner og bofellesskap kontakter den kliniske ernæringsfysiologen for å få hjelp til individuelle vurderinger samt veiledning om systematisk ernæringsarbeid. I løpet av 2016 vil rådmannen legge frem en egen sak som evaluerer prosjektet og eventuelt vurderer videre implementering.

Linjenr	Netto budsjettramme for Helsehuset i Stavanger 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	7 865	7 865	7 865	7 865
Endringer:					
164	Virksomhetsleder, merkantil ressurs, psykolog	1 500	1 500	1 500	1 500
	Sum totale interne overføringer Helsehuset i Stavanger	1 500	1 500	1 500	1 500
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		10 865	10 865	10 865	10 865

Tabell 5.12 Netto driftsramme for Helsehuset 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Alders- og sykehjem

Alders- og sykehjem

Tjenestebeskrivelse

Alders- og sykehjemmene skal gi helhetlig pleie, medisinsk behandling og rehabilitering på et forsvarlig etisk og faglig nivå i tråd med brukerens behov. Aldershjemmene tilbyr langtidsopphold.

Sykehjemmene tilbyr langtids-, korttids- og vekselopphold. Sykehjemmene har flere typer spesialplasser: avdeling for yngre personer med en demenssykdom, forsterket skjermet enhet for personer med demens og avdelinger for lindrende omsorg, eldre rusmisbrukere, rehabilitering, korttidsplasser for

pasienter som er utskrivningsklare fra sykehuset og øyeblikkelig hjelp-plasser.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tilpasning til tilgjengelige rammer

Stavanger kommune er blant de storbyene som har høyest andel innbyggere over 80 år som bor i institusjon. Satsingen på hverdagsmestring og *Leve HELE LIVET* er del av en målrettet vridning fra institusjonsbaserte tjenester til hjemmebaserte tjenester, og forventes samlet å gi bedre tjenester samtidig som det vil øke det økonomiske handlingsrommet og gi en besparelse for kommunen.

På denne bakgrunn foreslår rådmannen å fremskynde den planlagte nedleggingen av Vålandstunet sykehjem, med 32 korttidsplasser, 22 dagsenterplasser og trygghetsavdelingen med inntil 10 plasser, til 2016. Trygghetsavdelingen har vært et lavterskeltilbud der brukerne selv skriver seg inn. Bruken av plassene har gradvis gått tilbake over flere år. Seks av de 10 plassene har vært i bruk de første tre kvartalene i 2015. Dagsenterplassene ved sykehjemmet har heller ikke vært utnyttet fullt, og det er ledige plasser ved andre dagsenter.

Opprinnelig plan var at Vålandstunet skulle avvikles når Lervig sykehjem tas i bruk. Nedleggingen av Vålandstunet sykehjem vil gi en dekningsgrad for heldøgns omsorg til de over 80 år på 23,9 prosent i 2016. Stavanger kommunes satsing på *Leve HELE LIVET* samt utvikling av velferdsteknologi skal bidra til at eldre mennesker kan ha et aktivt liv og klare seg selv lenger hjemme enn i dag. Dette vil redusere etterspørselen etter sykehjemsplasser. I 2019 vil dekningsgraden bli 24,9 prosent.

Rådmannen vil i perioden frem til 2018 fortsette arbeidet med å vri tjenestene fra institusjonsbasert omsorg til hjemmebaserte tjenester, og vurdere mulighetene for en mer kostnadseffektiv drift av sykehjemsområdet.

Bruk av plassene i sykehjem

En avvikling av Vålandstunet sykehjem vil gi 32 færre korttidsplasser. 19,5 % av sykehjemsplassene vil da være reservert for ulike typer av korttidsopphold. Rådmannen vil vurdere om det er hensiktsmessig å gjøre om noen langtidsplasser til korttidsplasser, for å nå målet om at flere brukere kan bo hjemme lenger. For å øke sirkulasjonen i korttidsplassene må det utformes konkrete mål for oppholdene og gjennomføres målrettet opptrening og tidlig innsats fra fysio- og ergoterapitjenesten.

Plasser til øyeblikkelig hjelp døgnopphold

Fra 2016 vil kommunene ha plikt til å tilby døgnopphold til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Stavanger kommune har åtte øyeblikkelig hjelp-plasser, to på legevakten og seks på Stokka sykehjem. I tillegg er Stavanger vertskommune for Sola kommune som disponerer to kommunale øyeblikkelig hjelp-plasser på Stokka sykehjem. Den statlige finansieringen av øyeblikkelig hjelp-plassene vil bli lagt inn i rammen til kommunene fra 2016. Rådmannen vil fortløpende vurdere behovet for eventuell opptrapping av dette tilbudet.

Evaluering av ny finansieringsmodell i sykehjem

1. januar 2015 ble det innført ny og forenklet finansieringsmodell både for kommunale og private sykehjem. Den nye modellen skal evalueres i 2016 basert på erfaringene etter et fullt driftsår.

Utbygging av sykehjem

Byggingen av nytt sykehjem i Lervig med 123 plasser er i gang. Sykehjemmet vil være ferdig i 2017 med oppstart av driften fra januar 2018. Når det nye sykehjemmet står ferdig, skal hele driften ved Mosheim sykehjem (40 plasser) og St. Petri aldershjem (30 plasser) flytte over til det nye sykehjemmet. Det er planlagt et dagsenter med plass til 30 brukere, eget hovedkjøkken og legesenter for fire leger i sykehjemmet.

I forbindelse med utarbeidelsen av temaplanen for helse-, omsorgs- og sosialtjenesten, vil det i 2016 bli lagt fram en egen plan *Omsorgsbygg 2030* som omfatter lokalisering og utbygging av sykehjem og bofelleskap.

Utpøving av mobile trygghetsalarmer i sykehjem

Strategi for implementering av velferdsteknologi er styrende for kommunens satsing på velferdsteknologi. Visjonen er at brukerne skal være selvstendige, trygge og aktive, og hovedmålet er at velferdsteknologien skal være en del av kommunens tjenestetilbud. Stavanger kommune deltar i *Trygghetspakkeprosjektet* som inngår i *Nasjonalt program for velferdsteknologi*. I prosjektet prøver kommunen ut tre mobile trygghetsalarmer på tre ulike sykehjem til brukere som skal hjem til egen bolig. Den mobile trygghetsalarmen benytter seg av mobilnettet for å kommunisere og bruker GPS-teknologi for å finne ut hvor brukeren er når alarmen blir utløst. Prosjektet varer ut 2016.

Rehabilitering

Satsingen på hverdagsrehabilitering ser ut til å redusere presset på de kommunale rehabiliteringsplassene. Rådmannen vil følge denne utviklingen og vurdere om det er behov for å justere bruken av rehabiliteringsplassene. Det kan være aktuelt å gi mulighet for rehabilitering til nye brukergrupper, eller å kompensere for korttids plasser som forsvinner ved nedlegging av Vålandstunet sykehjem. Rådmannen vil også vurdere å samle like brukergrupper på samme sted, for eksempel etter diagnose eller alder. Det kan gi nye muligheter for likemannsarbeid. Erfaringen viser at det kan øke effekten av rehabiliteringsoppholdet for brukeren og gi bedre mestring av hverdagen.

Kvalitetsmelding

Rådmannen vil utarbeide en kvalitetsmelding i 2016 som skal beskrive tjenestetilbudet i sykehjemmene.

Linjenr	Netto budsjettramme for Alders- og sykehjem 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	785 393	785 393	785 393	785 393
Driftskonsekvenser av investeringer:					
44	Lervig sykehjem	0	1 000	92 000	103 000
Endringer:					
139	Prisjustering Boganes sykehjem iht. driftsavtale	700	700	700	700
140	St. Petri aldershjem, avvikle i tråd med vedtatte planer	0	0	-16 000	-16 000
141	Mosheim sykehjem, avvikle i tråd med vedtatte planer	0	0	-32 000	-32 000
142	St. Petri aldershjem, økt fagkompetansen	4 000	4 000	4 000	4 000
143	Inntektsjustert økning i egenbetalinger for langtidsopphold på sykehjem	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
144	Bydelskafe på Bergåstjern sykehjem, salgsinntekter	-500	-500	-500	-500
145	Trygghetsavdelingen på Vålandstunet sykehjem, fremskynde planlagt avvikling	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
146	Rehabiliteringsplasser i Spania, opprettholde 6 plasser	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
147	Dagsenteret på Vålandstunet sykehjem, fremskynde planlagt avvikling	-1 500	-3 100	-3 100	-3 100
148	Vålandstunet sykehjem, fremskynde planlagt avvikling av plasser	-12 000	-24 000	-24 000	-24 000
149	Finansiering av øyeblikkelig hjelp- senger, fra øremerking til rammetilskudd	10 000	12 000	12 000	12 000
150	Effektiviseringskrav	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
151	Omstilling 2018	0	0	-17 500	-17 500
	Sum totale interne overføringer alders- og sykehjem	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		764 793	754 193	779 693	790 693

Tabell 5.13 Netto driftsramme for Alders- og sykehjem 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester

Tjenestebeskrivelse

Hjemmebaserte tjenester skal innenfor rammen av tilgjengelige ressurser utføre helse- og omsorgstjenester i hjemmet til avtalt kvalitet, og slik at brukerne mestrer sin hverdag. Hovedmålet er å gi rett hjelp på rett plass til rett tid av rett person. Hjemmebaserte tjenester omfatter bistand i private hjem, i omsorgsboliger og bofellesskap, aktivitetssentre for mennesker med psykiske lidelser, demens og fysisk funksjonshemming.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tilpasning til tilgjengelige rammer

Satsingen på hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring forventes over tid å føre til at behovet for tjenester til den enkelte reduseres. Samtidig ønsker rådmannen å gjøre en tyngdeforskyvning av tjenestene fra institusjon til tjenester i hjemmet. Et viktig mål er at brukerne skal bo lengst mulig hjemme, og at flere skal bo hjemme i påvente av plass på sykehjem. Ved en reduksjon i antall sykehjems plasser må det forventes at behovet for hjemmebaserte tjenester øker. På bakgrunn av dette har rådmannen foreslått en styrking av rammene til hjemmebaserte tjenester.

Hverdagsmestring

Målgruppen for *Leve HELE LIVET 2.0* – Hverdagsmestring er nye og eksisterende brukere av hjemmetjenester. Hverdagsmestring viderefører erfaringer fra hverdagsrehabilitering slik at flere hjemmeboende blir i stand til å klare seg selv. Hjemmebaserte tjenester skal iverksette tiltak som styrker brukers ressurser slik at de opplever mestring og selvstendighet. Samhandling med andre tjenesteområder og helse- og sosialkontorene er en viktig del av arbeidet. Hjemmebaserte tjenester må raskt gi helse- og sosialkontorene melding når bruker blir mer selvhjulpne og tjenester derfor kan avsluttes.

Botilbud til personer med utviklingshemming

Stavanger kommune har åpnet flere nye bofellesskap for personer med utviklingshemming de siste tre årene, likevel står 57 personer på venteliste per august 2015. Med dagens prognoser vil fire til seks nye brukere med utviklingshemming ha behov for bolig med heldøgns bemanning hvert år. Utbyggingsplanene for bofellesskap må derfor gjennomføres og planleggingen av nye bofellesskap fortsette.

Arbeidet med å etablere et botilbud der brukerne eier sin egen bolig fortsetter. Målgruppen er personer med utviklingshemming som har behov for et botilbud med heldøgns tjenester.

Ombygging av Lassahagen

Første del av ombyggingen av Lassahagen bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser blir ferdig høsten 2015. Da vil to bofellesskap med totalt ti plasser være klar til bruk. På grunn av kommunens reduserte økonomiske handlingsrom foreslås en gradvis innflytting fra januar 2016. Det første bofellesskapet med seks enheter åpnes først, deretter bofellesskapet med fire enheter. Den siste avdelingen med ytterligere seks enheter skal ferdigstilles i 2017.

Det er opprettet et prosjekt der kommunen og Stavanger universitetssykehus samarbeider om brukere som trenger samtidige tjenester fra kommune og spesialisthelsetjeneste. Prosjektdeltakere er Lassahagen, Adjunkt Hauglandsgate bofellesskap og Stavanger distriktpsikiatriske senter (DPS). Prosjektet vil bli gjenstand for følgeforskning.

Ny organisering av bofellesskapene

Arbeidet med ny organisering av bofellesskapene for personer med utviklingshemming, psykiske lidelser og rus- og psykiske lidelser (ROP) startet våren 2015. Formålet er å sikre en effektiv ressursutnyttelse, tilstrekkelig ledelse og helhetlig styring og utvikling av bofellesskapene. Bofellesskapene for ulike målgrupper vil bli trukket ut av hjemmebaserte tjenester og organisert som egne virksomheter. Den nye organiseringen av bofellesskapene vil bli gjennomført i løpet av første tertial 2016. Omorganiseringen skal gjennomføres innenfor dagens ressursramme, men det forventes at omorganiseringen etter hvert vil gi en reduksjon i kostnadene.

Forenkling av interne finansieringsmodeller

Rådmannen har startet arbeidet med ny finansieringsmodell for alle bofellesskapene. Målet er at den nye modellen skal innføres fra 01. januar 2016. Stavanger kommune har i dag forskjellige finansieringsmodeller for de ulike bofellesskapstypene. Ny finansieringsmodell skal være tilnærmet lik for alle bofellesskapene og

gi større økonomisk forutsigbarhet for utførerne. I tillegg er det viktig med forenkling og at både helse- og sosialkontorene og utførerne skal bruke mindre tid til å administrere modellen. Rådmannen forventer at overgang til ny finansieringsmodell og nye budsjetttrammer vil ta noe tid.

Arbeidet med forenkling av finansieringsmodellene vil fortsette i 2016. Når den nye modellen for bofelleskapene er implementert, vil rådmannen arbeide videre med finansieringsmodellene for de andre hjemmebaserte helse- og omsorgstjenestene.

Stavanger hjemmehjelp

Tjenestebeskrivelse

Stavanger hjemmehjelp leverer praktisk bistand til nødvendig renhold, vask av tøy, sengetøyskift og til å bestille husholdningsvarer. Praktisk bistand tildeles med hjelp til selvhjelp som utgangspunkt, og mål om at alle skal ha mulighet til å bo så lenge som mulig i eget hjem. Virksomheten tilbyr også kjøp av tilleggstjenester. Stavanger kommune har fritt brukervalg. Stavanger hjemmehjelp gir tjenester til om lag 85 prosent av brukerne som mottar praktisk bistand, mens 15 prosent mottar tjenester fra den private leverandøren kommunen har avtale med.

Driften av Tante Emmas Hus og Bergeland bydelssenter er lagt til Stavanger hjemmehjelp.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Omstilling av Hjemmehjelpstjenesten

Selv om antall hjemmehjelpsbrukere synker, øker antall brukere med behov for sammensatte og koordinerte tjenester. Samarbeid mellom de forskjellige faggruppene som leverer tjenester til brukerne er en forutsetning for helhetstenkning til det beste for bruker.

Rådmannen vil legge til rette for at hjemmehjelperne i større grad skal inngå i det tverrfaglige samarbeidet rundt brukerne, for å bidra til at de blir mer selvhjulpne og mestrer daglige aktiviteter på egenhånd. For å oppnå dette må hjemmehjelpstjenesten utføre andre tjenester i tillegg til rengjøring. Det vil også kunne føre til bedre ressursutnyttelse at hjemmesykepleien, miljøtjenesten og hjemmehjelpstjenesten arbeider mer fleksibelt rundt brukerne.

Stavanger kommune har fritt brukervalg innen hjemmehjelpstjenesten. Private leverandører med avtale med kommunen må involveres og bidra i arbeidet rundt brukerne på lik linje med den kommunale hjemmehjelpstjenesten.

Linjenr	Netto budsjettramme for Hjemmebaserte tjenester, inkl Stavanger hjemmehjelp 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	413 920	413 920	413 920	413 920
Driftskonsekvenser av investeringer:					
41	Lassahagen bofellesskap for personer med psykiske lidelser, 10 + 6 plasser	7 600	9 600	14 800	14 800
43	Haugåsveien bofellesskap for personer med psykiske lidelser, 7 plasser	0	500	5 400	5 400
47	Selveierboliger PUH , 6 plasser	0	0	5 000	10 000
48	Bofellesskap til personer med rus og psykiske lidelser, 4 plasser	0	0	0	6 000
Endringer:					
134	Økt eksternt husleie og innføring av arbeidstøy HBT	1 000	1 000	1 000	1 000
135	St Svithun bofellesskap avvikles	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
136	Økt tjenestetilbud i hjemmetjenesten	5 000	5 000	0	0
137	Fløyen bokollektiv, redusert behov for respiratorplass	-3 125	-3 125	-3 125	-3 125
138	Omstilling 2018	0	0	-7 500	-7 500
	Sum totale interne overføringer hjemmebaserte tjenester	4 659	4 659	4 659	4 659
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		423 454	425 954	428 554	439 554

Tabell 5.14 Netto driftsramme for Hjemmebaserte tjenester inkl Stavanger hjemmehjelp 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Fysio- og ergoterapitjenesten

Tjenestebeskrivelse

Fysio- og ergoterapitjenesten skal utrede, behandle og veilede i hjem, helsestasjon, barnehage, skole og sykehjem. Tidlig innsats for alle aldersgrupper og rehabilitering er et satsingsområde i Stavanger kommune og fysioterapi og ergoterapi inngår i dette arbeidet i samarbeid med andre virksomheter. Tjenesten skal også drive helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid, og tilbyr tiltak både i grupper og individuelt.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Ny praksis for henvisning

Henvisninger fra fastlege, sykehus og hjemmebaserte tjenester samt egensøknader fra innbyggerne til virksomhetens avdeling for voksne og eldre blir fra oktober 2015 vurdert av helse- og sosialkontorene. Denne endringen i henvisningspraksisen for nye brukere krever at fysio- og ergoterapitjenesten bidrar med kompetanse- og oppgaveoverføring i en overgangsfase.

Rådmannen vil utarbeide kriterier for tildeling av fysio- og ergoterapitjenester.

Tidlig innsats og rehabilitering

Fysio- og ergoterapitjenesten har i samarbeid med Hillevåg hjemmebaserte tjenester fått innovasjonsmidler fra fylkesmannen til å gjennomføre prosjektet *Felles brukere – Felles innsats*. Dette er en del av *Leve HELE Livet 2.0 – Hverdagsmestring*. Prosjektet skal prøve ut en samhandlingsmodell der en tar i bruk felles måleverktøy for å identifisere brukere med potensial for rehabilitering, øker brukervedvirkningen og systematisk vurderer rehabiliteringsforløpet.

Helsefremmende og sykdomsforebyggende

Aktiv skole

Aktiv skole er et samarbeidsprosjekt med Universitetet i Stavanger og utvalgte skoler om å redusere inaktivitet og fedme blant elever i barneskolen. I 2016 skal tilbudet utvides til å gjelde flere klassetrinn på skoler som er med i prosjektet, samt å starte opp på en ny skole. Mulige tiltak for å senke terskelen for deltakelse skal vurderes. Fysio- og ergoterapitjenesten vil også se på muligheten for å utvide prosjektet til ungdomsskoletrinnene.

Treningsgrupper for seniorer

I samarbeid med frivillighetskoordinator kurser Fysio- og ergoterapitjenesten frivillige instruktører til treningsgrupper for eldre ut fra modellen *Sterk og stødig*. Målgruppen for *Sterk og stødig* er hjemmeboende eldre med begynnende funksjonssvikt og ustøhet som har selvstendig gangfunksjon, og som fortsatt klarer seg i eget hjem uten særlig bistand fra kommunen. Målet er å starte opp flere grupper i ulike bydeler i løpet av 2016.

Aktiv på dagsenter

Aktiv på dagsenter har som mål å tilpasse og øke aktiviteten for å vedlikeholde funksjonsnivået hos brukere på dagsenter for eldre. Virksomheten planlegger kurs for ansatte på dagsentrene, slik at treningsøvelser og aktiviteter kan bli mer målrettede.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Fysio- og ergoterapitjenesten 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	56 500	56 500	56 500	56 500
Endringer:					
163	Effektiviseringskrav	-100	-100	-100	-100
	Sum totale interne overføringer fysio- og ergoterapitjenesten	100	100	100	100
	Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	56 500	56 500	56 500	56 500

Tabell 5.15 Netto driftsramme for Fysio- og ergoterapitjenesten 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Tekniske hjemmetjenester

Tekniske hjemmetjenester

Tjenestebeskrivelse

Tekniske hjemmetjenester tilbyr tekniske hjelpemidler og løsninger for trygghet og mestring i dagliglivet i samarbeid med helse- og sosialkontorene, hjemmebaserte tjenester og fysio- og ergoterapitjenesten.

Hjelpemidlene skal også bidra til bedre arbeidsforhold i brukers hjem for hjemmebaserte tjenester. Virksomheten leverer og henter hjelpemidler tilhørende NAV Hjelpemiddelsentral Rogaland i tillegg til at de foretar vedlikehold og enkle reparasjoner. Tekniske hjemmetjenester har også ansvar for kommunens nøkkelbokser og trygghetsalarmsystem.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Overgang til digital trygghetsalarmløsning

Det analoge telefoninettet skal fases ut. Stavanger kommunes trygghetsalarmløsning, inkludert alarmmottak, er basert på analog teknologi og må derfor byttes ut innen utgangen av 2018. Overgang til ny løsning er et omfattende arbeid, og planleggingen er i gang. Stavanger kommune har fått innovasjonsmidler fra Fylkesmannen til anskaffelsesprosessen og planlegging av overgang fra analog til digital løsning.

Helsedirektoratet vurderer ny nasjonal infrastruktur for responsentertjenester. Infrastrukturen vil være klar i 2017. Kristiansand kommune etablerer i 2016 en midlertidig nasjonal responsentertjeneste for digitale trygghetsalarmer for å unngå at kommunene skaffer utstyr som ikke kan benyttes etter 2017. Stavanger kommune må i 2016 vurdere hel eller delvis tilknytning til dette midlertidige responsentertet og/eller leasingavtaler fra leverandører for digitale trygghetsalarmer.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi er et satsingsområde. En ny digital trygghetsalarmløsning bør ha mulighet for tilkobling av velferdsteknologiske løsninger. Parallelt med at kommunen utvikler velferdsteknologiske løsninger som en del av tjenestetilbudet, får Tekniske hjemmetjenester nye oppgaver og utvidet ansvar for innføring og drift. Omstillingen til og driften av de ulike teknologiske løsningene vil kreve ny kompetanse hos de ansatte.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Tekniske hjemmetjenester 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	1 492	1 492	1 492	1 492
Endringer:					
162	Effektiveringskrav og inntektsøkning	-250	-250	-250	-250
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		1 242	1 242	1 242	1 242

Tabell 5.16 Netto driftsramme for Tekniske hjemmetjenester 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Rehabiliteringsseksjonen

Rehabiliteringsseksjonen

Tjenestebeskrivelse

Rehabiliteringsseksjonen skal bidra med tiltak som kan hjelpe den enkelte til å komme bort fra, eller redusere, misbruket av rusmidler, og få en mest mulig stabil livssituasjon. Virksomheten tilbyr praktisk bistand og oppfølging i ulike typer botilbud, herunder midlertidig bolig, boliger med miljøarbeidertjenester og boliger med stasjonær bemanning. Andre tjenester er lavterskel helse- og

omsorgstilbudet STASJONEN, som tilbyr gratis helsehjelp og samtaler uten timebestilling. I tillegg driver Rehabiliteringsseksjonen et lavterskel sysselsettingstilbud og aktivitetstilbudet HUSET for brukere som har lagt rusmisbruk bak seg ved hjelp av LAR (legemiddelassistert rehabilitering) eller annen behandling. Virksomheten har også ansvar for individuell oppfølging av brukere som mottar LAR-behandling.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Bomiljøtiltak i Storhaug bydel

Høsten 2015 startet et ettårig prosjekt knyttet til Storhaug bydel. Det er etablert en personalbase i et område på Midjord der kommunen har mange boliger. De ansatte skal bistå enkeltbeboere med hjelp og oppfølging i bolig og påse at området fungerer tilfredsstillende. Målet er at konflikter skal dempes og at bomiljø for beboerne og nærområdene skal bli bedre.

Handlingsplan for forebygging av overdoser og overdosedødsfall

En lokal handlingsplan for å forebygge overdoser og overdosedødsfall er under arbeid og skal fremlegges til politisk behandling i begynnelsen av 2016. Tiltakene i planen vil deretter bli implementert i de ulike virksomhetene der dette er aktuelt. Handlingsplanen innarbeides i rulleringen av ruspolitisk handlingsplan i 2016.

Løa

Løa er et lavterskel sysselsettingstilbud for rusavhengige. Det er igangsatt et arbeid for å vurdere om det er mulig å differensiere tilbudet noe mer og tilby brukere med restarbeidsevne arbeidstrening. Samtidig skal det vurderes om Løas organisatoriske tilknytning til Rehabiliteringsseksjonen skal endres.

Oppfølging av LAR-brukere

Etter at utdeling av LAR-medisin ble overført fra kommunen til Helse Stavanger i løpet av 2015, er Rehabiliteringsseksjonens rolle i oppfølgingen av brukere som mottar LAR-behandling, endret. I 2016 vil rådmannen på denne bakgrunn vurdere innhold og organisatorisk tilknytningen for dette tjenestetilbudet.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Rehabiliteringsseksjonen 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	42 080	42 080	42 080	42 080
Endringer:					
155	Effektiviseringskrav	-150	-150	-150	-150
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		41 930	41 930	41 930	41 930

Tabell 5.17 Netto driftsramme for Rehabiliteringsseksjonen 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Dagsenter og avlastning

Dagsenter og avlastning

Tjenestebeskrivelse

Dagsenter og avlastning tilbyr avlastning til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver for barn og unge, ulike dag- og aktivitetstilbud, boliger med heldøgnsomsorg, institusjonsplasser for barn og unge,

skolefriavlastning for elever i videregående skole, foresattstyrt personlig assistanse for barn (FPA) og skoletilbud i barneboligen. Bydekkende veiledningsteam gir opplæring og veiledning til ansatte i levekårsområdet som yter tjenester til utviklingshemmede med utfordrende atferd.

Stavanger kommune har fritt brukervalg på avlastningstjenesten som gis til rundt 125 familier årlig. 90 prosent av avlastningstjenestene gis i dag fra de kommunale avlastningsboligene.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Nye botilbud

Stavanger kommune skal ferdigstille ett nytt bofellesskap og en ny barne- og ungdomsbolig i planperioden: Austbø bofellesskap med åtte plasser og ny barne- og ungdomsbolig med fire plasser i Bjørn Farmannsgate 25. Det midlertidige avlastningstilbudet i Høyebakken blir avviklet når nye Austbø bofellesskap åpner i 2016.

Avvikling av avlastningsplasser

Behovet for avlastningstjenester til utviklingshemmede er redusert som følge av bygging av nye bofellesskap. Rådmannen foreslår derfor å avvikle en kommunal avlastningsbolig med fire plasser. Nivået på det samlede tjenestetilbudet videreføres i samsvar med budsjetttrammene.

Kompetanseheving

Brukergruppen i avlastningsboligene har gradvis endret seg de senere årene, og bare rundt halvparten av brukerne har diagnosen utviklingshemmet i dag. Flere og flere av de nye brukerne er barn med psykiske lidelser og utfordrende atferd. Det bydekkende veiledningsteamet skal gjennomføre kurs for ansatte i profesjonelt miljøarbeid, terapeutisk aggresjonsmestring, makt og tvang, utviklingshemming og utfordrende atferd, relasjons-bygging med mer. I tillegg skal teamet drive nettverkene *Makt og tvang*, *Terapeutisk aggresjonsmestring* og nettverket for ansatte som arbeider med brukere som motsetter seg hjelp.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Dagsenter og avlastning 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	121 349	121 349	121 349	121 349
Driftskonsekvenser av investeringer:					
42	Austbø bofellesskap for autister, 8 plasser	20 800	23 600	23 600	23 600
45	Bjørn Farmannsgate 25, barn med autisme og PUH, 4 plasser	0	1 000	11 000	11 000
46	Dagsenterplasser, PUH, 15 brukere	0	3 500	7 000	7 000
Endringer:					
156	Nytt botiltak i Madla barnebolig	1 500	1 500	0	0
157	Avlastningsplasser, redusere antall	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
158	Høyebakken midlertidig avlastningsbolig avvikles	-8 500	-10 000	-10 000	-10 000
159	Effektiviseringskrav	-400	-400	-400	-400
	Sum totale interne overføringer dagsenter og avlastningsseksjonen	300	300	300	300
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		132 049	134 849	146 849	146 849

Tabell 5.18 Netto driftsramme for Dagsenter og avlastning 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

NAV-kontorene

NAV-kontorene

Tjenestebeskrivelse

Stavanger har fire NAV-kontor som drives i partnerskap mellom stat og kommune. Kontorenes viktigste oppgave er å bidra til at flest mulig kommer i arbeid eller aktivitet. NAV-kontorene skal ivareta kommunens oppgaver etter lov om sosiale tjenester i NAV. Det omfatter opplysning, råd og veiledning, økonomisk stønad, midlertidig botilbud, individuell plan med hovedvekt på arbeid og aktivitet og kvalifiseringsprogram. I tillegg forvalter kontorene hele den statlige tjeneste- og ytelsesporteføljen som er lagt til Arbeids- og velferdsetaten. Brukere som har behov for økonomisk eller sosialfaglig bistand fra stat og kommune, skal få samordnet hjelp på NAV-kontorene.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Redusere utgiftene til sosialhjelp

Det er fare for at økningen i arbeidsledigheten det siste året vil medføre utgifter til økonomisk sosialhjelp. Endret boligmarked med lavere leiepriser og statlige tiltaksmidler kan virke i motsatt retning.

NAV-kontorene skal prioritere å få personer med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold ut i arbeid, tilrettelagte tiltak eller over på andre permanente stønadsordninger. Rådsmannen utarbeider årlig et oppdragsbrev til NAV-kontorene med konkrete utfordringområder og tilhørende resultatmål. Et av oppdragene er å utarbeide egne lokale tiltaksplaner som konkretiserer hvilke tiltak som videreføres og/eller iverksettes for å oppnå resultatmålene.

Helseavklaring for langtidsmottakere av sosialhjelp

Mange av langtidsmottakerne har sammensatte somatiske, psykiske og/eller rusrelaterte utfordringer. Helseavklaring vil kunne avklare eventuelle rettigheter etter folketrygdloven og gi en alternativ inntektssikring, i tillegg til nødvendig helsehjelp. NAV-kontorene har i 2015 arbeidet planmessig med å identifisere aktuelle brukere for helseavklaring i samarbeid med bruker, kommune- og spesialisthelsetjenesten. Arbeidet videreføres i 2016.

Aktivitetsplikt

Arbeids- og sosialdepartementet har vedtatt en lovendring i sosialtjenestelovens § 20 som innebærer en plikt til å sette vilkår om arbeidsrettet aktivitet for sosialhjelpsmottakere. Finansiering og tidspunkt for når lovendringen trer i kraft er ikke avklart. Dersom lovendringen trer i kraft i 2016, forutsetter rådmannen at NAV-kontorene samarbeider med Arbeidstreningssesksjonen om etablering av nye kommunale aktivitetstilbud med tilstrekkelig kapasitet. Uavhengig av lovendringen, kan NAV-kontorene utnytte kapasiteten i Arbeidstreningssesksjonens aktivitets- og avklaringstiltak bedre gjennom økt innsøking.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er et arbeidsrettet tiltak med tett oppfølging for langtidsmottakere av sosialhjelp. NAV-kontorene må fortsette arbeidet med å vurdere hvem som fyller kriteriene for å *delta i kvalifiseringsprogrammet og motivere disse for deltakelse. Målet er å opprettholde nivået på antall deltakere som i 2015.*

Barn i vanskeligstilte familier

Målet med tiltaksplanen *Barn vil være med*, er å gi barn i en vanskelig livssituasjon mulighet til å delta og bidra i fellesskapet, på lik linje med andre barn. NAV-kontorene må foreta en systematisk kartlegging og dokumentasjon av barnas situasjon og iverksette tiltak når det er nødvendig. Arbeid med familier i midlertidig bolig skal prioriteres. De som fyller vilkårene for kommunal bolig, skal prioriteres ved tildeling av ledige familieboliger.

Stavanger kommune fikk i 2014 tilskudd fra de statlige fattigdomsmidlene til to årsverk som barneansvarlig fordelt på tre NAV-kontor. To av NAV-kontorene deltar i tillegg i modellforsøket *Eg vil Lære!* Målsettingen er at barn som lever i familier med lav inntekt skal oppnå resultater i skolen i tråd med sitt evnenivå. Foreldre og barn får tilbud om systematisk tverrfaglig oppfølging i hjem og skole. Prosjektet videreføres ut 2017 under forutsetning av videre statlig finansiering.

Innsats rettet mot ungdom mellom 17–25 år

NAV-kontorene har som mål at arbeidsledig ungdom som kontakter NAV skal være i arbeid, opplæring eller annen aktivitet, eventuelt avklart mot andre relevante tiltak, i løpet av maksimum tre måneder. Ungdommene skal følges tett opp ved at det stilles vilkår om deltakelse i jobbklubb/jobbverksted, aktiv jobbsøking eller andre relevante tiltak for å motta sosialhjelp. Dette er viktig for å unngå at de blir langtidsmottakere.

Med tilskudd fra Arbeids- og velferdsdirektoratet til to årsverk deltar Stavanger kommune som pilot i et utviklingsforsøk med NAV-veiledere i videregående skole. Målet er å redusere frafall i videregående skole gjennom å styrke den sosialfaglige veiledningen til elevene. Prosjektet drives i samarbeid med NAV Rogaland, Rogaland fylkeskommune og Godalen videregående skole. Utviklingsarbeidet videreføres i 2016 under forutsetning av videre statlig finansiering.

Linjenr	Netto budsjetttramme for NAV-kontorene 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	222 749	222 749	222 749	222 749
Endringer:					
131	Økonomisk sosialhjelp, videreføre 2015-nivå	10 000	10 000	10 000	10 000
132	Omsorgsinstitusjon rusmiddelmissbrukere, videreføre 2015-nivå	4 000	4 000	4 000	4 000
133	Effektiviseringskrav, administrasjon	-150	-150	-150	-150
	Sum totale interne overføringer nav	2 743	2 743	2 743	2 743
	Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	239 342	239 342	239 342	239 342

Tabell 5.19 Netto driftsramme for NAV-kontorene 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Arbeidstreningsseksjonen

Arbeidstreningsseksjonen

Tjenestebeskrivelse

Arbeidstreningsseksjonen tilbyr kommunale tiltaksplasser til personer som har behov for tett oppfølging, kvalifisering og/eller ytterligere avklaring for å komme i arbeid. Hovedtyngden av brukerne er deltakere i kvalifiseringsprogrammet, men det gis også tilbud til brukere som mottar sosialhjelp eller statlige ytelser. Virksomheten tilbyr jobbsøkerkurs for unge sosialhjelpsmottakere, tiltak i oppstartfasen til kvalifiseringsprogrammet og avklarings- og aktivitetstiltak for sosialhjelpsmottakere. Tilbudet består av arbeidstrening i grupper for ungdom, minoritetsspråklige og langtidsmottakere av sosialhjelp. I tillegg gis det individuell oppfølging av deltakere som er utplassert i kommunale/private tiltaksplasser, på oppdrag fra NAV-kontorene. Arbeidstreningsseksjonen drifter også Praksisplasser for funksjonshemmede, som er et arbeidsrettet tiltak der målgruppen er uføretrygdede med fysisk eller psykisk funksjonshemming.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Individuell tilpasning av tiltakene

Antall deltakere i Arbeidstreningsseksjonens tiltak har økt de siste årene. I planperioden skal innhold og struktur i tiltakene videreutvikles og tilpasses brukergruppens behov. Kapasiteten i tiltakene skal utnyttes maksimalt. Norskundervisning som er et tilbud til minoritetsspråklige deltakere, skal være arbeidsrettet og tilpasset den enkeltes nivå. Tilbudet gis i samarbeid med Johannes læringscenter.

Samarbeid med Nav-kontorene

Samarbeidet mellom Arbeidstreningsseksjonen og NAV-kontorene er avgjørende for at virksomheten skal bidra med å få deltakerne videre i arbeid eller aktivitet. Virksomheten vil ha oppmerksomhet på å videreutvikle samarbeidsrutinene med NAV. Dersom kommunen mottar statlig tilskudd i forbindelse med den lovfestede aktivitetsplikten, kan Arbeidstreningsseksjonen i samarbeid med NAV-kontorene etablere flere aktivitetsplasser.

START

Tiltaket *START* er et aktivitets- og avklaringstiltak og kan være et oppstartsted for deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Tiltaket benyttes når det er uklart hva slags bistand deltakerne har behov for, og kan stilles som vilkår for å motta sosialhjelp. *START* har kapasitet for flere deltakere etter søknad fra NAV-kontorene. En ytterligere kapasitetsøkning må vurderes dersom aktivitetsplikten iverksettes og statlig finansiering kommer på plass.

Jobbverksted

Jobbverksted er et fire ukers kurs med ulike jobbsøkeraktiviteter for unge sosialhjelpsmottakere. For de av deltakerne som ikke når målsetting om jobb forlenges kurstilbudet slik at de er i aktivitet frem til de er i gang med arbeid, skole eller arbeidsmarkedstiltak. Aktivitetsnivået skal videreføres i 2016.

Praksisplasser for funksjonshemmede (PFF)

I planperioden skal det arbeides for å få flere av deltakere i PFF-ordningen over på stønadsordningen *Varig Tilrettelagt Arbeid i Ordinær Virksomhet (VTAO)* fra NAV. Gjennom dette frigjøres plasser i PFF-ordningen for nye deltakere.

Netto budsjettramme for Arbeidstreningssesksjonen 2016-2019	2016	2017	2018	2019
Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	12 292	12 292	12 292	12 292
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019	12 292	12 292	12 292	12 292

Tabell 5.20 Netto driftsramme for Arbeidstreningssesksjonen 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Flykningssesksjonen

Flykningssesksjonen

Tjenestebeskrivelse

Flykningssesksjonen har ansvar for bosetting og oppfølging av nyankomne flyktninger i to til tre år etter ankomst til kommunen, avhengig av lengden på innvilget introduksjonsprogram. Ansvarer omfatter praktisk bistand, veiledning og koordinering av tiltak når det gjelder økonomi, bolig, familieliv og deltagelse i arbeids- og samfunnsliv. Flykningssesksjonens tjenester omfatter også forvaltning av søknader om introduksjonsprogram, kartlegging, individuelle kvalifiseringsplaner og annen oppfølging i introduksjonsordningen (jf. introduksjonsloven). Flykningssesksjonen samarbeider tett med Johannes læringscenter som har ansvar for hovedtyngden av den opplæringen som gis i introduksjonsprogrammet.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Bosetting av flyktninger

Formannskapet har fattet vedtak om å bosette 120 flyktninger per år i perioden 2015-2016 inkludert 20 enslige mindreårige. I tillegg kommer familiegjenforente til flyktningene. I forbindelse med flykningssesksjonen i verden de siste årene, og situasjonen i Syria spesielt, er kommunene bedt om å øke bosettingstallene. Så langt har bystyret vedtatt å ta imot 250 syriske kvoteflyktninger i løpet av 2015/2016. Ny anmodning fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet om ytterligere mottak behandles

politisk i løpet av høsten.

Kun en liten andel av dette økte mottaket vil skje i 2015. Det kan bety en nær firedobling av flyktningmottaket i 2016 med behov for en kraftig styrking av flyktningseksjonen. Rådmannen vil fortløpende vurdere situasjonen og behovet for styrkingstiltak.

Stavanger kommune må i større grad ta i bruk det private boligmarkedet ved bosetting av flyktninger. Samtidig vil arbeidet med å oppnå større gjennomstrømning i kommunale boliger bli videreført. Det er iverksatt styrket opplæring om boligmarkedet i introduksjonsprogrammet, og ordningen med informasjonsmøter vedrørende kjøp av egen bolig innføres som en fast ordning. For å styrke bosettingsarbeidet må den nye boligsosiale virksomheten og Flyktningseksjonen etablere gode samarbeidsrutiner.

Introduksjonsprogram

En prioritert oppgave for Flyktningseksjonen er å bidra til at flyktninger som gjennomfører introduksjonsprogrammet kommer i arbeid, arbeidsrettede tiltak eller utdanning.

Samarbeidet mellom Flyktningseksjonen, Johannes læringsssenter og Nav-kontorene er avgjørende for å oppnå gode resultater på dette området. Flyktningseksjonen vil følge opp sentrale retningslinjer for samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten lokalt. Retningslinjene tydeliggjør rollene for arbeidet med å bistå deltakerne med å komme i arbeid.

Retningslinjene og de etablerte samarbeidsformene mellom Flyktningseksjonen, Nav-kontorene og Johannes læringsssenter vil bidra til å øke andelen som går til arbeid eller utdanning etter fullført program. Det er et pågående arbeid med å optimalisere oppgave- og ansvarsfordelingen i programmet for en mest mulig effektiv drift og god resultatoppgjør.

Psykisk helse

Økt bosetting av flyktninger fra Syria tilsier økt behov for oppfølging av psykisk helse. I planperioden skal Flyktningseksjonen prioritere å få på plass gode samarbeidsrutiner med spesialisthelsetjenesten og kommunens tjenester for mennesker med psykiske lidelser.

Flyktningseksjonen vil gjennomføre intern kompetanseheving, blant annet i traumebevisst omsorg.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Flyktningseksjonen 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	8 825	8 825	8 825	8 825
Endringer:					
165	Økt oppmerksomhet på refusjon- og tilskuddsmidler	300	300	300	300
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		9 125	9 125	9 125	9 125

Tabell 5.21 Netto driftsramme for Flyktningseksjonen 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

Krisesenteret

Krisesenteret

Tjenestebeskrivelse

Krisesenteret er et tilbud til kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Virksomheten gir også tilbud til mennesker som er utsatt for tvangsekteskap eller menneskehandel. Stavanger kommune er vertskommune for senteret som driftes i samarbeid med 17 andre kommuner i Sør-Rogaland. Tilbudet omfatter råd og veiledning gjennom individuelle samtaler og/eller gruppesamtaler, et trygt midlertidig bosted når dette er nødvendig, bistand til å ordne praktiske utfordringer som økonomi og nytt bosted, foreldreveiledning og formidling av kontakt med andre deler av hjelpeapparatet. Krisesenteret er et gratis lavterskeltilbud som er åpent hele døgnet.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Krisesenteret er forpliktet til å ta imot alle som henvender seg såfremt de er i målgruppen. Nytt hovedbygg i 2014, samt en innført regel om maks oppholdstid i senteret på seks uker, gjør at senteret vil klare å opprettholde kvaliteten i tilbudet til de som har behov for oppfølging og beskyttelse.

Ny avdeling for menn

En ny avdeling for menn skal være ferdigstilt innen utgangen av 2015. Avdelingen er lokalisert utenfor hovedbygget og vil ha kapasitet til å ta imot inntil ti personer. Tilbudet om beskyttelse og aktiviteter skal være tilsvarende det som gis til kvinnene og deres barn.

Oppfølging av barn og unge

Arbeidet for å bedre tilbudet til barn og unge videreføres i planperioden. Det skal spesielt legges til rette for at krisesenterets brukere og deres barn får muligheter til å være i fysisk aktivitet under oppholdet. I tillegg skal det opprettes aktivitetsgrupper, og tilrettelegges for ulike kulturaktiviteter for barn. Det skal i planperioden arbeides med kompetanseheving i personalgruppen innen psykososial støtte, traumebevisst omsorg og samtaler med barn.

Netto budsjetttramme for Krisesenteret i Stavanger 2016-2019	2016	2017	2018	2019
Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	11 190	11 190	11 190	11 190
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	11 190	11 190	11 190	11 190

Tabell 5.22 Netto driftsramme for Krisesenteret 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

5.6 Samfunnsmedisin

Stavanger legevakt

Tjenestebeskrivelse

Stavanger legevakt skal sørge for nødvendig helsehjelp når hjelpen ikke kan vente til en får time hos fastlegen, og ikke er av en slik art at den skal gis på sykehus.

Legevakten er kommunens fremste øyeblikkelig hjelp- og beredskapsvirksomhet. Det er en virksomhet med varierende grad av aktivitet gjennom året og gjennom døgnet. Dette krever en robust bemanning og organisering, og samtidig en smidighet til å håndtere endringer.

Det er etablert to øyeblikkelig hjelp-plasser ved legevakten for pasienter som har behov for observasjon og utredning av uavklarte tilstander der sykehusinnleggelse ikke anses som nødvendig.

Stavanger legevakt er et interkommunalt samarbeid med Sola og Randaberg kommune. På Stavanger legevakt finner man også tjenestene voldtekstmottak, kriseteam og psykiatrisk sykepleier. Disse er i ulik grad interkommunale samarbeid mellom kommuner i Sør-Rogaland.

I forbindelse med implementering av nødnett, overtok Stavanger legevakt 1.9.2015 legevaktsentralansvar for kommunene Rennesøy, Finnøy, Kvitsøy og Hjelmeland. Stavanger legevaktsentral omfatter nå totalt ca. 180 000 innbyggere.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Ny akuttmedisinforskrift

I 2015 kom det ny akuttmedisinforskrift som skal bidra til at befolkningen mottar forsvarlige og koordinerte akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus. I forskriften er det innført nye krav til organisering av kommunal legevaktordning. Disse omhandler både kompetanse- og opplæringskrav for legevaktpersonell, krav om svartid ved legevaktsentral og utrykningsplikt ved akutte hendelser. Særlig utrykningsplikten vil være kostnadsdrivende fordi den vil kreve bemannet legebil. Legebilen vil tidligst være i drift i løpet av 2016.

Voldtekstmottaket

Fra 1. januar 2016 overtar spesialisthelsetjenesten ansvaret for overgrep- og voldtekstmottak. Robuste og velfungerende mottak kan videreføres gjennom avtaler mellom kommuner og helseforetak, og Stavanger legevakt vil drifte voldtekstmottaket på vegne av Helse Stavanger. Det er noe usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene av endringen i driftsform. Rådmannen vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Stavanger legevakt 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	31 209	31 209	31 209	31 209
Endringer:					
152	Akuttmedisinsk forskrift, oppfølging og implementering	1 700	1 700	1 700	1 700
153	Finansiering av øyeblikkelig hjelp-senger, fra øremerking til rammetilskudd	4 800	4 800	4 800	4 800
154	Effektiviseringskrav	-150	-150	-150	-150
	Sum totale interne overføringer stavanger legevakt	550	550	550	550
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		38 109	38 109	38 109	38 109

Tabell 5.23 Netto driftsramme for Stavanger legevakt 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.